

celjski tednik

CELJE, 26. JUNIJA 1959

Leto X., šte. 25

LIST IZDAJA IN TISKA CASOPISNO FODJETJE »CELJSKI TISK«
DIREKTOR IVAN MELIK-GOJMR

UREJUIJE UREDNIŠKI ODBOR
ODGOVORNI UREDNIK TONE MASLO

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: CELJE, TITOV TRG 3 — POSTNI PREDAL 16 — TELEFON UREDNIŠTVA 24-25, UPRAVE IN OGLASNEGA ODDELKA 25-25 — TEKOCI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI CELJE 605-70-1-665 — IZHAJA OB PETKIH — LETNA NAROCNINA 500, POLLETNA 250, CETRTLETNA 125 DIN — POSAMEZNA STEVILKA 15 DIN
ROKOPISOV NE VRACAMO

ČETRTI KONGRES ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE

Plodno delo slovenskih komunistov

JASNE PERSPEKTIVE ZA BODOČE DELO

V TOREK DOPOLDNE JE ZACEL Z DELOM IV. KONGRES ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE. SLOVENSKE KOMUNISTE JE ZASTOPALO 700 DELEGATOV, MED NJIMI 59 IZ CELJSKEGA OKRAJA. DELEGATI SO SPREJELI OBSIRNO TISKANO POROČILO VNAPREJ. POROČILO VSEBUJE PODATKE O GOSPODARSKEM RAZVOJU NASE REPUBLIKE, RAZVOJU NA SOCIALNO-ZDRAVSTVENEM PODROČJU, NA PODROČJU PROSVETE, KULTURE IN ZNANOSTI, O BORBI ZKS ZA NADALJNI RAZVOJ SOCIALISTICNE DEMOKRACIJE IN ORGANIZACIJSKEM TER IDEJNEM RAZVOJU ZKS MED III. IN IV. KONGRESOM.

Kongres je začel sekretar CK ZKS tov. Miha Marinko, ki je pozdravil delegacijo ZKJ, še posebej pa sekretarja izvršnega komiteja CK ZKJ tov. Aleksandra Rankovića. V kratkem uvodnem govoru je tovariš Marinko poudaril, da kongres zaseda v obdobju, ko proslavljamo 40 let borbe KPJ, ki je povedla narode Jugoslavije do zmage. S polno zavestjo in zadoščenjem lahko trdimo, je dejal, da je Komunistična partija na čelu slovenskega ljudstva častno izpolnila svojo nalogo in njej gre velika zasluga za dosego enotnosti narodov Jugoslavije.

Po uvodnem nagovoru je kongres izvolil delovno predsedstvo. Vanj so bili med drugimi izvoljeni tov. Miha Marinko, Viktor Avbelj, Stane Kavčič, Edvard Kardelj, Franc Leskošek, Ivan Maček, Ivan Regent, Franc Popit, Lidija Sentjurc, Vida Tomšič in Janez Vipotnik. V imenu CK ZKJ je kongres pozdravil sekretar izvršnega komiteja CK ZKJ tov. Aleksander Ranković.

Prvi dan kongresa je bral poročilo sekretar CK ZKS tov. Miha Marinko, nakar so naslednji dan delegati živahno in plodno razpravljali o pismenem poročilu CK ZKS in o referatu Mihe Marinka v štirih komisijah.

Kongresno gradivo je zelo obsežno in zaradi pomanjkanja prostora še zdaleka ne bi mogli objaviti niti delček iz obširnega poročila, ki obsega 100 strani, ter plodnih razprav. Vendar bo dovolj, če naštejemo samo nekaj podatkov, ki zgovorno povedo, kako veliki uspehi so bili doseženi v gospodarskem in družbenem razvoju Slovenije v dobi petih let med dvema kongresoma. Industrijska proizvodnja je v tem obdobju rasla povprečno za 9,9 odstotkov na leto, narodni dohodek je narasel za 47,5 odstotka. Število zaposlenih je poraslo od 274.000 na 329.000, število kmečkega prebivalstva pa je padlo na 38,9 odstotkov. Kmetijska proizvodnja je porasla za 54 odstotkov.

Sekretar CK ZKS Miha Marinko

Ze teh nekaj podatkov zgovorno kaže, da je Zveza komunistov Slovenije uspela mobilizirati močne sile za izvajanje gospodarske politike ter za ustvarjanje materialne osnove za še hitrejši razvoj socialističnih družbenih odnosov.

Zveza komunistov Slovenije si je prizadevala, da vzporedno z ekonomskim razvojem raste tudi osebni in družbeni standard delovnih ljudi. Proizvodnja za široko potrošnjo se je v primerjavi s proizvodnjo sredstev za delo povečala za 20 odstotkov. Medtem ko so gospodarske investicije bile v upadanju, so v tem petletnem obdobju investicije za družbeni standard narasle za 83 odstotkov, vlaganja v stanovanjsko in komunalno dejavnost pa za 127 odstotkov. Vse to je omogočilo, da je osebna potrošnja delovnih ljudi v zadnjih petih letih narasla za 31 odstotkov.

Prav tako so doseženi veliki uspehi tudi na področju zdravstvene in socialne zaščite. Za opremo zdravstvenih ustanov je bilo izdano v obdobju med dvema kongresoma skoraj 10 milijard dinarjev, lani pa je bilo že 63,5 odstotkov prebivalcev socialno zavarovanih.

Pomembni rezultati so doseženi tudi v razvoju socialistične demokracije in v organizacijski ter idejni krepitvi Zveze komunistov. Ena osnovnih ugotovitev v poročilu Centralnega komiteja je, da komunisti Slovenije z uspehom opravljajo vlogo družbene sile v svoji republiki. Organizacija je samo v zadnjih dveh in pol letih tudi številčno porasla, in sicer za 13.000 novih članov. Zveza komunistov Slovenije šteje danes že preko 60.000 članov.

Za dosego vseh teh uspehov pa je bilo potrebno, kot je poudarjeno v poročilu, premagovati velike težave, večkrat se boriti z različnimi nepravilnimi mnenji in tendencami, s pojavi partikularizma in lokalizma itd.

Kongres je podal izčrpno analizo in oceno vseh dosedanjih uspehov in slabosti, kar bo pripomoglo, da se bodo slabosti in negativni pojavi čimprej odpravili, za bodoče delo komunistov Slovenije pa je kongres začrtal smernice in naloge, ki bodo omogočile še hitrejši vsestranski razvoj naše republike.

Delovno predsedstvo ob otvoritvi IV. kongresa ZKS

Napredek v kmetijstvu je nezadržan

IZ POROČILA PREDSEDNIKA OZZ FRANCA LUBEJA NA OBCNEM ZBORU

Predsednik OZZ tov. Franc Lubej je v svojem poročilu na 8. letnem občnem zboru v uvodu navedel poglavitne uspehe pri delu zadržnih organizacij. Le-ti so:

Storjeni so bili nadaljnji koraki pri organizacijski utrditvi zadrž in poslovnih zvez. S precejšnjimi investicijami se je dvignila materialna in tehnična osnova zadrž in poslovnih zvez. Večina zadrž, zlasti pa poslovne zveze so odigrale pomembno vlogo v nadaljnjem razvoju kmetijske proizvodnje, zlasti pri sodelovanju zadrž druga-kmet. Razen nekaj redkih izjem so vsi organi upravljanja v zadržah opravili svoj obstoj, povečala pa se je tudi skrb družbenopolitičnih organizacij za problematiko v kmetijstvu.

Ko je govoril o kadrih, ki jih je pri nas še vedno premalo, je pohvalil dejstvo, da so strokovnjaki iz poslovnih zvez že v precejšnjem številu odšli na operativno področje — v zadržge.

Ugotovil je, da je v zadnjem letu večina zadrž popolnoma odrgla vse nekmetijske dejavnosti in da je le pri 15% zadrž ostala še dejavnost, katere osnova leži izven

interesov kmetijske proizvodnje. Med obravnavanjem stanja članstva je navedel, da se je članstvo v okraju povečalo za 4%, močno pa se je spremenila struktura, predvsem v korist žena in mladine, medtem ko je število nekmetov pri članstvu močno padlo.

Kar se tiče kooperacijske proizvodnje, je poudaril, je led že prebit. Veliko pomoč so pri tem nudili kmetijski in zadržni kadri. Konkretne uspehi pri proizvodnem sodelovanju med zadržgami in kmeti so spodbudno odjeknili, kajti 95% posevkov je dobrih in celo izvrstnih.

Ko je analiziral slabosti v kooperacijski proizvodnji, je med prve štel nepravilno ekonomsko računico, ki gre največkrat v večjo korist proizvajalcu kot pa zadrugi. Te pomanjkljivosti in še druge bo treba popraviti, kajti načela sodelovanja so zlasti po 9. plenumu SZDL dovolj jasna. V bodoče vsekakor ne bomo smeli razviti kooperacije za vsako ceno. Izbrati bo treba tiste oblike in načine, ki lahko ustvarijo pogoje za proizvodnjo na večjih kompleksih.

Za investicije je bilo porabljenih v preteklem poslovnem letu 2 milijardi in 300 milijonov dinarjev za gradnje, strojno opremo, živinorejo, nasade, regulacije in melioracije itd.

Na koncu je tov. Lubej govoril o bližnjih nalogah. Dejal je, da je za obdobje v letih 1959 in 1960 predvideno povečanje kooperacijske proizvodnje na nadaljnjih 3800 hektarih.

Naloge bližnjega obdobja velike bitke za napredek kmetijstva in rast socialističnih odnosov na vasi so vsekakor velike.

Posnetek dela povorke na zletu Svobod 1935. leta v Celju

Na pragu zleta Svobod v Celju

Dober teden nas še loči od velike kulturne in politične manifestacije, od republiškega zleta Svobod, 5. julija v Celju.

Priprave na zlet, ki je posvečen jubilejnemu letu Zveze komunistov Jugoslavije in prav tako predvojnemu celjskemu zletu Svobod, so v polnem teku. Po dosedanjih prijavah bo na zletu sodelovalo okoli 30.000 članov Svobod in prosvetnih društev vse Slovenije. Največjo udeležbo so seveda prijavila društva celjskega področja; med njimi prednjačijo ona iz šoštanjske občine; poleg tega pa bodo posebni vlaki pripeljali še iz gorenjske in ljubljanske strani, Zasavja, Maribora, Rogatca itd.

Poleg povorke in političnega zborovanja na športnem prostoru v Mestnem parku, poleg nastopa združenih pevskih zborov in godb na pihala, bo ta dan odprtih še več razstav. Največja med njimi bo vsekakor razstava »40 let KPJ«, poleg tega bodo urejene še: razstava slikarjev-amaterjev Slovenije, razstava perzijskih miniatur ter razstava izobraževalne dejavnosti v Svobodah in prosvetnih društvih. Medtem, ko bodo godbe na pihala izvajale temu zletu posvečeno Arničovo skladbo, bodo tudi združeni pevski zbori med 12 pesnimi zapeli pesem »Delu čast in oblasti«, ki sta jo Mile Klopčič, oziroma Rado Simoniti posvetila istemu dogodku.

Na zlet se skrbno pripravljajo tudi trgovski in gostinski delavci celjskega mesta. Ta dan bo v mestu odprtih več trgovin, trajik in podobno, v parku pa bodo postavljeni paviljoni, v katerih bodo prodajali hrano in pijačo.

Prometna služba bo imela polne roke dela. Zato je določila parkirne prostore ter smeri vožnje motornih vozil zlasti v času povorke.

Tudi informacijske pisarne ne bodo ostale praznih rok. Na čast zleta bo izšla še posebna brošura s programom prireditev in podobno vsebino.

Hkrati s tem, pa se Celje pripravlja na sprejem tisočev gostov. Mesto bo lepo okrašeno z zelenjem in zastavami, primerno razsvetljen bo tudi Stari grad... Skratka, Celje bo sprejelo draga goste z največjo gostoljubnostjo.

-mb

Z ZASEDANJA »HMELJARSKEGA PARLAMENTA«

TRIJE USPEHI

V soboto je bil v Zalcu tretji redni letni občni zbor Kmetijske proizvajalne poslovne zveze Zalec. Razen številnih delegatov so se kot gostje občnega zbora udeležili še Franc Simončič, Stane Sotlar, Ivan Kovač in zastopniki drugih poslovnih zvez iz celjskega okraja.

O delu poslovne zveze, uspehih v preteklem obdobju in o najvažnejših nalogah za naslednje obdobje je poročal predsednik žalske poslovne zveze Miran Cvenk.

Gotovo je, da je Poslovna zveza v Zalcu v treh letih popolnoma opravičila potrebo po taki kmetijski organizaciji v Savinjski dolini. Raz-

širjevanje hmeljevih površin, nenehno izboljševanje kakovosti in uspešna organizacija proizvodnega sodelovanja zadrž z zasebnimi proizvajalci so trije največji uspehi, ki so jih zabeležili v preteklem obdobju.

OBVESTILO

Obveščamo vse cenjene stranke, da bomo prihodnji teden zaključili sprejemanje oglasov že v torek ob 12. uri, ker bo zaradi praznika Dneva borca naš list izšel že v četrtek, 2. julija.

PROSLAVA 40-LETNICE KPJ IN SKOJ

Okvirni spored prireditev, ki bodo v počastitev Dneva borca:

v soboto, 27. junija ob 20. uri: PROSLAVA DNEVA BORCA pri bivšem Stegu v Zagradu.

V nedeljo, 28. junija ob 15. uri: ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE PRI STARI RIBOGOJNICI V PECOVNIKU. Prireditelj: Osnovna organizacija Zveze borcev v povezavi z ostalimi organizacijami Breg-Polule-Zagrad.

V petek, 3. julija ob 20. uri: SVEČANO RAZVITJE ZASTAVE Osnovne organizacije ZB II. četrti na vrtu Doma OF v Celju. Po razvitju DRUŽABNA PRIREDITEV.

V soboto, 4. julija 1959 (Dan borca): SEŠTANKI IN POGOSTITVE VDOV, OCETOV IN MATER padlih borcev in žrtev fašističnega terorja. Izvedejo Osnovne organizacije Zveze borcev NOV na področju Občinskega odbora ZB Celje.

Ob 20.30: Kino podjetje Celje bo predvajalo brezplačno v letnem kinu jugoslovanski film »Major Bauks«.

Ob 5. uri zjutraj: Začetek praznovanja KRAJEVNEGA PRAZNIKA in DNEVA BORCA v STRMCU.

V nedeljo, 5. julija: ZLET SVOBOD IN KULTURNO-PROSVETNIH DRUŠTEV V CELJU.

Veliko zborovanje — kulturno-prosvetne prireditve.

Ob 5. uri zjutraj: nadaljevanje praznovanja krajevnega praznika v STRMCU.

Zaprla so se šolska vrata...

Nič več ni zjutraj in opoldne po celjskih ulicah tistega vrveža, ki so ga povzročili šolski otroci... Šolska vrata so se zaprla, utihnili so zvonci... Napočil je čas velikih počitnic, čas brezskrbnega uživanja, veselja in počitka učencev in dijakov. Kdo bi se ga ne veselil! To kaže tudi naši slik: Prvi pogled v spričevalo je dogodek zase, posvetovanje na cesti, z aktovkami in cekri po tleh, pa prav tako... Bržkone se pogovarjajo, kam pa zdaj v počitnicah?

VREME V NASLEDNJIH DNEH

OD 25. JUNIJA DO 5. JULIJA

Do konca junija nestalno s pogostimi padavinami. V juliju splošno izboljšanje vremena. Prevladovalo bo lepo vreme. Pač pa se okoli 3. julija spet pričakuje padavine z ohlaiditvami.

Zadovoljivo izpolnjevanje planskih nalog

S SEJE OBCINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA CELJE

Pod vodstvom predsednika Franca Rupreta je bila v ponedeljek dopoldne 19. skupna seja obeh zborov Občinskega ljudskega odbora v Celju. Prvi del zasedanja je bil posvečen poročilom treh svetov. Tako je v imenu sveta za zdravstvo poročal tov. Janez Trofenik, v imenu sveta za varstvo družine tov. Slava Skrabec ter za svet za splošno varstvo tov. Jože Zupšek. Kakor vsa poročila, tako je tudi razprava opozorila na vrsto problemov, s katerimi so se in se še bodo ukvarjali vsi trije sveti. Na tej osnovi so ljudski odborniki sprejeli vrsto sklepov za njihovo nadaljnje delo.

Na predlog sveta za zdravstvo so se ljudski odborniki strinjali s priporočilom, da bo treba spričo čedalje večje obremenitve zdravstvenih ustanov (uvebda zavarovanja za kmečko prebivalstvo) številčno okrepiti ne samo kader splošnih zdravnikov, temveč prav tako zobozdravnikov in zdravnikov-specialistov. Ista skrb naj velja tudi za srednji medicinski kader. V zvezi s to zahtevo se poraja še potreba po pospešeni gradnji stanovanj. Priporočilo po urejanju obratnih ambulanz pri gospodarskih organizacijah je več kot utemeljeno. Večjo skrb kot doslej, pa naj bi gospodarske organizacije posvečale še vzgoji, oziroma štipendiranju socialnih delavcev. Koristna je pobuda, da naj celjski Zdravstveni dom čimprej razširi svojo dejavnost, izboljša opremo itd. V tej zvezi je bilo sprejeto priporočilo, po katerem naj bi zavod razbremenili obveznosti do dolga, ki je nastal pri nabavi opreme ipd. Prav tako naj bi postopoma začeli izročati še preostale prostore doma zdravstveni službi. In končno — zdravstveni delavci naj bolj kot doslej posegajo v družbeno življenje.

Ni naključje, da se je večina priporočil sveta za varstvo družine nanašala na delo in uveljavljanje stanovanjskih skupnosti. V tem sklopu smo slišali predlog po ureditvi statusa tako imenovanih družinskih ustanov itd. Svet je napovedal borbo tudi alkoholizmu, kot viru in začetku najrazličnejših družinskih in

družbenih težav na sploh. Na predlog tega sveta naj bi razširili dejavnost vzgojne posvetovalnice.

Tudi priporočila sveta za splošno varstvo so v glavnem posegala v problematiko stanovanjske skupnosti.

Pred zaključkom skupne seje je bilo na vrsti še poročilo o izvrševanju družbenega načrta in proračuna v prvih petih mesecih letošnjega leta. Uvodne besede v tej razpravi je prispeval predsednik Fr. Rupret; za njim pa sta poročala še predsednik sveta za industrijo Edi Golc ter podpredsednik ljudskega odbora celjske občine Beno Krivec.

Ce povzamemo splošne pokazate-

lje o izvrševanju planskih nalog tako v industriji, kot ostalih panogah gospodarske dejavnosti, potem lahko govorimo o zadovoljivem razvoju proizvodnje, saj je bil n. pr. samo fizični obseg industrijske proizvodnje v prvih petih mesecih dosežen z 41,4%. Kljub tej ugotovitvi pa so opazna nekatera nesorazmerja zlasti pri planih celotnih dohodkov, ki so pri podjetjih za okoli 900 milijonov nižji, kot jih je predvidel občinski družbeni načrt. Nekaj hib kaže tudi plan zaposlovanja nove delovne sile; to zlasti v pretiranem zaposlovanju. Ob teh in drugih ugotovitvah je ljudski odbor sprejel sklep, da opozori gospodarske organizacije na nekatere pomanjkljivosti, ki jih je moč do konca leta povsem odstraniti.

Na koncu zasedanja so odborniki ljudskega odbora celjske občine sprejeli predlog, da pošljejo četrtemu kongresu Zveze komunistov Slovenije pozdravno brzojavko z željo za njegovo najboljšo delo.

-mb

Otroška igrišča, gospodinjski servisi in še kaj...

Razgovor s predsednico občinske Zveze ženskih društev v Celju Stašo Milovanovičevico ni bil tisti običajni novinarski intervju; to je bil razgovor sredi gospodinjskega dela, ki ga je venomer prekinjala zvonenje telefona. Kljub temu je bil ploden in uspešen, zato še enkrat pri srčna hvala.

»Naj vam že kar na začetku povem,« je začela tov. Milovanovičeva, »da naša organizacija pri svojem delu ni osamljena. Skupaj s svetom stanovanjske skupnosti in pristojnimi organi pri ljudskem odboru se spoprijemamo s problemi, jih obravnavamo in rešujemo. Pri vsem tem ima Zveza ženskih dru-

štev bolj vlogo iniciatorja, svet stanovanjske skupnosti pa v glavnem naloge izvajalca. V tem okviru so žene na terenih postale tudi bistven faktor pri obravnavanju problemov, ki zadevajo v glavnem družino.

V delovnem načrtu za letošnje leto stoji na prvem mestu gradnja in ureditev otroških igrišč, kjer koli je to možno. Tako bomo na prvi četrti dobili igrišče na dvorišču blokov na Titovem trgu št. 6, 7 in 8, nadalje ob Savinjskem nabrežju itd. Ko bodo odstranjene nekatere ovire materialnega značaja bo tudi v Gubčevi ulici urejena pralnica z likalnico ter prostor za izvenšolsko dejavnost otrok. Podobno bodo uredili v Gaberju. Novo otroško igrišče bo nastalo še za stanovanjskim blokom konzorcija trgovskih podjetij na Slandrovem trgu. Bogat program v tem smislu pa ima pred kratkim ustanovljena stanovanjska skupnost na Otoku, kjer so tudi idealni pogoji za uresničitev marsikaterih načrtov.

»Kako pa je z gospodinjskimi servisi?«

»Že dosedanja mreža teh servisov kaže na veliko aktivnost. Z njimi smo se tudi najbolj približali gospodinjstvom in razbremenili zaposlene žene. Žal pa ugotavljamo, da kapacitete vseh servisov še niso izkoriščene, pa čeprav so usluge v njih cenejše kot drugod. Najbolj delajo servisi v Ključavničarski, Malgaževi in Kersnikovi ulici. Le-ti so tudi preobremenjeni, ker se jih poslužujejo celo žene iz drugih mestnih predelov. Lep uspeh je dosegla krpalnica v Ključavničarskem bloku, ki je že tako razvila svojo dejavnost, da bo treba že v kratkem misliti na njeno razširitev, ali pa na ustanovitev še ene.

Pri krojevalni težaji, ki je štiri leta delal pod društvenim okriljem, je zdaj spričo boljših finančnih pogojev sprejela stanovanjska skupnost.

Naša prizadevanja in naši predlogi segajo še na področje družbene prehrane. Vendar se nam zdi, da o tem kar preveč govorimo, premalo pa storimo.

O stanovanjskih skupnostih, tej »razširjeni družini državljanov«, bomo v zadnjem času marsikaj zanimivega. Ogledimo si kaj pravi o njih poseben zakon, objavljen letos 22. aprila v 16. številki Uradnega lista FLRJ.

V temeljnih določbah zakona je poudarjena glavna naloga stanovanjskih skupnosti: neposredno upravljanje in sodelovanje državljanov v zadevah komunalne in socialne politike občine v določenem naselju oziroma četrti, ki naj predstavlja zaokroženo urbanistično in komunalno celoto. Z drugimi besedami: stanovanjske skupnosti se bavijo s tistimi dejavnostmi, ki neposredno služijo družinam, gospodinjstvom in delovnim ljudem pri zadovoljevanju vsakdanjih potreb. Stanovanjske skupnosti naj organizirajo strokovno pomoč pri hišnem upravljanju ter pri vzdrževanju stanovanj (popravila). Obenem naj pomagajo zaposlenim ženam in družinam pri varstvu in vzgoji mladine.

Najprej nas zanima, kako nastane taka skupnost stanovanjcev v neki soseski ali četrti.

Zakon v 10. členu postavlja okvir

za ustanovitev skupnosti: statut ali urbanistični načrt (oziroma odlok) določa konkretna območja, kjer so zadostni pogoji za nastanek in življenje skupnosti — glede na zadostno število prebivalcev, družin, hišnih svetov. Pri tem se je treba ozirati na geografsko zaokroženost ter na primerno cestno povezavo območja.

Na podlagi navedenega oblastvenega akta lahko zbor volivcev obravnava predlog za ustanovitev skupnosti stanovanjcev. Če volivci sprejmejo pozitiven sklep, ga predajo občinskemu ljudskemu odboru, ki ustanovi stanovanjsko skupnost na sejah obeh zborov (11. čl.). Priporočati je, da se na zboru volivcev le-tim pojasni osnovni namen predlagane skupnosti in predložijo delovni program v osnovnih potezah.

Slehera organizacija mora imeti svoja poslovna pravila. Za stanovanjske skupnosti predvideva zakon poseben statut, ki podrobneje regulira dejavnost skupnosti.

Kakor ustanovitev, tako tudi besedilo statuta predlaga zbor volivcev v odločanje občinskemu ljudskemu odboru. Razlika je samo v tem, da občinski ljudski odbor skupnost ustanovi, konstituira, dočim statut skupnost samo potrdi (13. čl.).

V statutu mora biti med drugim določeno tudi število članov najvišje organe — sveta stanovanjske skupnosti. Dokler statut ni potrjen, odredi občinski ljudski odbor na sejah obeh zborov koliko članov sveta stanovanjske skupnosti se izvoli na posameznih zborih volivcev v sorazmerju s številom prebivalcev (45. in 62. čl.).

Na podlagi gornje oblastvene odločbe izvolijo državljani na zboru volivcev člane sveta stanovanjske skupnosti.

Zbor volivcev ima tedaj odločilno vlogo pri začetnem delovanju skupnosti: predlaga ustanovitev skupnosti, voli člane njenega sveta in predlaga sprejetje statuta.

Stanovanjske skupnosti delujejo s svojimi organi po poslovnih enotah — servisih na podlagi določenih virov dohodkov. Zato se bomo na kratko seznanili z organi skupnosti, nakazali delovanje servisov in našli finančne vire.

LANI 140.000 ZDRAVNIŠKIH PREGLEDOV

Na področju celjske občine vrše ambulantno poliklinično in preventivno zdravstveno službo: Zdravstveni dom Celje z vsemi kurativnimi in preventivnimi ustanovami ter ambulantno v bolnišnici, 3 obratne ambulante (TEP, Metka, Cinkarna), 2 zdravstveni posaj (Store in Vojnik, z ambulantno v Dobri), Javna zobna poliklinika ter 2 lekarni z ekspoziturno v Gaberju in Dobrni. V vseh teh ustanovah dela 26 stalnih in razmeroma večje število honorarnih zdravnikov. Te ustanove so lani izvršile za območje celjske občine 42.334 prvih in 97.232 ponovnih pregledov, kar pomeni, da je bilo na vsakega zavarovane 23 prvih in 4,6 ponovnih pregledov. Ti podatki se govorijo o preveliki obremenjenosti zdravnikov, zlasti pa še specialistov.

OB 40-LETNICI KPJ ★ OB 40-LETNICI KPJ ★ OB 40-LET

Fedor Građišnik, st.:

Nekaj spominov na sodelovanje

Po predpisih volilnega zakona je moral vsak kandidat skrbeti za to, da je imel na vseh voliških okrajih svoje predstavnike, predlog za njegovo kandidaturu pa je moralo podpisati določeno število predlagateljev. Da zadostim predpisom zakona, sem obšel domala ves okraj in prišel nekega dne tudi v Slivnico pri Sentjurju, kjer sem se sestal s tamkajšnjimi zaupniki v gostilni Graselli. Posestnika te gostilne sem dobro poznal, vedel sem, da je formalno pripadnik vladne JRZ, drugače pa kulturnovec in petokolonaš. Hinavsko mi je segel v roko in mi kot svojega gosta prijazno pozdravil. Nato je odšel, kake četrt ure po njegovem odhodu pa se pojavila dva orožnika. Zahtevala sta, da se jima legitimiram, nato pa sta me skupaj z mojim tovarišem Dolharjem (pristaš SKOJ) odpeljala v orožniško postajo. Tam so naju vse popoldne zasliševali in pisali zapisnike, proti večeru pa sta nama rekla, naj se pripraviva na peš pot v Celje. Ponovno sem protestiral proti takemu protizakonitemu postopanju, ko sem kot kandidat na listi, ki je sicer opozicijska, vendar pa od merodajnih faktorjev odobrena, vendar upravičen in celo dolžan, da se na terenu pogovorim s svojimi ljudmi glede formalnosti, ki jih predpisuje zakon. Nič ni pomagalo: orožniški poveljnik je vztrajal pri svojem, češ da sem komunistični kandidat in da sem nameraval imeti nepravilne sestanke, zaradi česar me mora peljati na okrajno glavarstvo na zaslišanje. — Končno mi je dovolil, da sem telefonično naročil iz Celja avtotsaki, ki me je pod budno stražo dveh orožnikov pozno ponoči pripeljal pred poslopje celjskega okrajnega glavarstva (današnje okrožno sodišče). Bilo je že polnoči, ko sta me oba orožnika z nasajenimi bajoneti kot velikega hudočelca zmagoslavno peljala v prvo nadstropje naravnost pred vrata stanovanja okrajnega glavarja dr. Zobca. Trajalo je precej časa, da sta ga zbudila. Precej nejevoljen se je končno pojavil, oblečen v pižamo, na vratih. Orožnika sta javila, pričakuje seveda pohvale, da sta pripeljala predstavnika komunistov, ki se je nameraval brez oblastnega dovoljenja sesti s svojimi somišljeniki v Slivnici. Ko me je dr. Zobec spoznal, se je z ironičnim nasmehom obrnil proti orožnikom in jima na kratko pojasnil, da sem kandidat zakonito priznane državne liste dr. Vladka Mačka za celjski okraj in da imam pravico in dolžnost, poskrbeti na terenu vse ono, kar predpisuje volilni zakon. Z dolgim nosom sta jo nato razočarana morala peš mahniti iz Celja v Slivnico, kajti avto je bil naročen in plačan samo iz Slivnice v Celje. Drugi dan sem na okrajnem glavarstvu pojasnil vso komedijo in orožniški komandir v Slivnici je prejel za svoje junaško delo zaslužno plačilo.

Iz časa prve Stojadinovičeve vlade se spominjam občinskih volitev v Vojniku. Bila je nedelja in moja lekarna je imela dežurno službo. Na vse zgodaj se pojavi pri meni policijski agent, ki me pozove v imenu zakona, da grem z njim na okrajno glavarstvo. Tam so me zadržali, ne da bi mi povedali, čemu, vse do večera, ko so mi slednjič sporočili, da bom moral ostati na glavarstvu tudi čez noč. Končno pa so si premislili in me okrog desete ure izpustili. Tedaj so mi tudi povedali pravi vzrok moje enodnevnice: obstajala je nevarnost, da bi utegnil v za-

V zadnjem tednu po domovini

Petek, 19. junija

10-LETNICA SMRTI VLADIMIRJA NAZORJA. V spomin na 10-letnico smrti hrvatskega pesnika in prvega predsednika ZAVNOH med ljudsko revolucijo Vladimirja Nazorja so položili h grobnici pokojnika vence, med njimi tudi venec maršala Tita. Na komemorativni seji Izvršnega sveta Sabora pa so sprejeli osnutek zakona o ustanovitvi sklada Vladimirja Nazorja. Sredstva sklada so namenili hrvatskim umetnikom za izvirna in reprodukcija dela na področju književnosti, glasbe, likovne, gledališke ter filmske umetnosti. Nagrade bodo podeljevali vsako leto na dan 19. junija.

Sobota, 20. junija

SEJA IZVRŠNEGA SVETA LRS. Izvršni svet LR Slovenije je na seji razpravljal o osnutku zakona o osnovnih šolah, o osnutku zakona o ustanovitvi višje komercialne šole, o organizaciji uprave ljudskih odborov, nadalje o enotni ureditvi gasilstva ter končno o vzdrževanju ter kreditih in kalkulacijah za gradnjo stanovanj.

Nedelja, 21. junija

NOVA CEZOCEANSKA TOVORNA LADJA. V puljski ladjedelnici so splovili novo cezoceansko tovorno ladjo »Korotan«, last Splošne plovbe v Piranu.

Ponedeljek, 22. junija

RAZSTAVA SOCIALNE GRAFIKE. V počastitev 40-letnice Zveze komunistov Jugoslavije in na večer pred začetkom IV. kongresa Zveze komunistov Slovenije so v Ljubljani odprli razstavo socialne grafike, na kateri sodeluje 22 slovenskih slikarjev.

Torek, 23. junija

ZACETEK IV. KONGRESA ZKS. V Ljubljani se je začel četrti kongres Zveze komunistov Slovenije.

RAZPRAVLJALI BODO O URBANISTIČNEM NAČRTU MESTA

Člani upravnega odbora Opleševalne in turistične društva v Celju so na svoji seji sklenili, da bodo že v bližnji bodočnosti pripravili razpravo o osnutku urbanističnega načrta celjskega mesta. Tako bodo s predlogi in priporočili pomagali pri reševanju tega aktualnega problema mesta ob Savinji.

še nima skupnega besedila, a vendar kaže neko pot za nadaljnje razgovore.

Tik pred prekinitvijo konference v Zenevi je Hruščev ponovno podčrtal, da SZ ne bo popustila v nemškem vprašanju tako, kot je Zahod terjal v Zenevi. Obstojita dve nemški državi in če se bo ustanovil skupni nemški odbor, bosta obe Nemčiji v njem zastopani po načelu paritete ali pa odbora ne bo. Zahod predlaga načelo proporcije, da pa za Hruščeva pomeni, da se Zahod ne misli odreči želji, spremeni družbeno politični red v Vzhodni Nemčiji. Hruščev je ponovno pribil, da bo SZ z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga, branila teritorialno nedotakljivost Vzhodne Nemčije, če bi jo zahodne sile zaradi Berlina skušale pogaziti. Z drugo besedo, Zahod naj se vendarle že sprijazni z obstojem dveh nemških držav. Končno je Hruščev dejal, da bi bil sestanek na najvišji ravni še potrebniji, če bi se v Zenevi res vse pokazalo.

No, vse se ni pokazalo in morebiti bo kljub vsemu le prišlo do takega stika, da se bo planet nekoliko oddalnil. So znamenja, ki kažejo, da Adenauerjeva politika ne ustreza več potrebam ameriške politike. Ne dvomimo, da to ameriško stališče povzročilo, da so se ministri v Zenevi poslovoili z ljubeznivim nasmehom in da so si pri tem želeli: »Na skorajšnje svidenje«. Adenauer pa je te

dni udaril plat zvona, in sicer z vprašanjem, ali je Zahod še enoten. Po njegovem je enotnost, doslednost in moč edino, kar naj Zahod SZ pokaže. Razume se, da Adenauer ve, da niti Zahod niti SZ ne bosta zaradi Berlina sprožila svetovne vojne, toda kljub temu terja koncesije samo od Rusov. Antikomunistična propaganda v svoji najbolj obiskurantski in ultramontanski obliki se v Zahodni Nemčiji razpihuje tudi v najbolj resnem časopisu. Obenem pa Adenauer apelira na ameriško vojaško pomoč, ki edina utegne rešiti Nemčijo in Evropo pred premoko SZ. Adenauer se je te dni pokazal kot vojskovodja hladne vojne, s staro strategijo in taktiko. Nemci danes očitajo ameriškim generalom, da so sami krivi, če niso leta 1945 zasedli Dunaja in Prage. S tem se izdajajo kot obojevalci stare Bismarckove imperialistične teze: Kdor ima Prago, ima Evropo. Kažejo pa tudi svoje dejanske namere: Hoteli bi spet imeti glavno besedo v Evropi. 12 milijard letnega proračuna za vojsko v Zahodni Nemčiji kaže, da se ne mislijo zanašati samo na ameriško vojaško silo. Pisanje »New York Timesa« seveda še vedno ustreza Adenauerjevi politiki. Ta list pravi, da bi konferenca na najvišji ravni, ki bi jo izsilita SZ in ki bi na njej stavila svoj ultimatum, žalila pamet in dostojanstvo »svobodnega sveta«.

Kljub vsemu temu pa kaže, da bo kmalu prišlo do novih pomembnej-

ših stikov med SZ in ZDA. V nemški zavori je nekaj, ob čemer se mora zamisliti ves svet, ne samo »svobodni«.

Pri vsem tem se po svetu snuje bodočnost v najrazličnejših, na prvi pogled manj pomembnih dogodkih. Notranja napetost v Argentini, odporniška gibanja v Južni Afriki, revolucija v Kamerunu, alžirsko vprašanje, Iran, Irak, arabski svet in Izrael, Koreja, Laos, povsod trenje, premiki in gibanja, ki so značilna za današnji čas in ki pripravljajo neizogibne spremembe v smislu napredka, svobode, osvoboditve človeštva. Celu v Spaniji, za katero je marsikdo mislil, da je Franco v njej ustvaril neporušljivo pokopališče mir, se je nekaj zgnilo. Nemiri v Madridu in Barceloni, delavske stavke v Avstriji niso mogle biti zatrte po obstoječem zakonu o terorizmu in banditizmu, zato je moral frankistična vlada v juniju 1969 dati nov predlog tega zakona, po katerem je zrasla moč notranjega ministristva. Lahko bo uporabil vojsko vselej, kadar se mu bo zdelo, da je ogrožena varnost osvojenega režima, pač ena od najstrahotnejših peg na našem planetu. Novi predlog jasno kaže, na kako slabih nogah stoji Francoev režim. To dokazujejo tudi enodnevnice protestna stavka zoper teroristično fašistično prakso in resolucija, ki jo je vladi izročil predstavnik španskih intelektualcev.

T. O.

POGLED
PO
SVETU

NA istih površinah več hmelja in boljše kakovost

Razumljivo je, da razvoj neke panoge in prehod na višjo stopnjo intenzivnosti poraja nove probleme in zahteve. Ob teh se je tovariš Cvenk v razpravi na občnem zboru poslovne zveze v Celju najdelj zadržal.

Pogodbeno proizvodno sodelovanje kmet-zadruga je dalo že lepe uspehe, pa je po drugi strani tesno vezano na popolno izpolnjevanje pogodbenih obveznosti obeh — zadruga in zasebnega proizvajalca. Zato so zgrešena pojmovanja nekaterih proizvajalcev, ki menijo, da so po sklenitvi pogodbe rešeni dela in skrbi za hmeljišča, češ to bo že opravila zadruga. Zadruga bo opravila svoje naloge — mora jih, enako pa mora svoje opraviti hmeljar. Pri tem se namreč pokaže tudi pravilnost trditve, da je tudi v kmetijstvu enako aktualno načelo, da mora plačilo in dohodek posameznika biti neposredno odvisen od njegovega dela in proizvodnih uspehov.

Tovariš Cvenk se je dotaknil tudi trenutnega opadanja konjunktur na svetovnem hmeljarskem tržišču. Ob tem svetovnem pojavu se je jasno pokazalo, da je za naše kmetijstvo oblika pogodbenega sodelovanja v proizvodnji najprimernejša in edini garant za trdnost in občasnih krizah, ki so zlasti za hmeljarstvo tako značilne. Zadruga je s pogodbo določila cene in kmet nima več strahu pred prodajo še manj pa razlogov, da bi tako kot nekdanj ob konjunkturalnih krizah metal hmelj iz njiv in jih ob ponovljeni konjunkturi znova zasadil s hmeljem. Ze prvo leto pogodbenega sodelovanja pa je hkrati pokazalo, da bo treba misliti na naprednejše oblike, na še tesnejše proizvodne odnose med zadrugo in zasebnim proizvajalcem.

V poročilu je podrobno analiziral stanje živinoreje v hmeljarskem okolišču, ki je vseskozi nezadovoljivo. Ze v prejšnjem stoletju, ko so Savinčani začeli saditi hmelj, je

bilo osnovno načelo dobrega hmeljarjenja pravilno in zadostno gnojenje hmeljišč s hlevskim gnojem. To pravilo danes, ko stremimo za čim večjimi hektarskimi donosi, velja še mnogo bolj. Zal pa moramo ugotoviti, da hmeljarji, v povprečju seveda, v lastnih hlevih pridelajo gnojila za 40 do 50 stotov na ha, kar je najmanj za polovico manj od potrebne količine. Zaostajanje živinoreje za hmeljarstvom, čeprav je le-ta tesno vezana na hmeljarjenje, je zato še bolj boleče. Potreb-

no bo še mnogo naporov, premagovanja raznih ovir in miselnosti in predvsem dobre volje, da se bo stanje uredilo. Jasno pa je, da je ob trenutno hudi hmeljarski krizi na svetovnem trgu, kakovost hmelja toliko bolj pomembna. Zunaj bomo lahko prodali le najboljši hmelj, je dejal tov. Cvenk, tega pa morajo pridelati naši hmeljarji ob najmanjših proizvodnih stroških. Ustrezna stopnja intenzivnosti živinoreje na hmeljarskih domačijah je gotovo prvi klin k temu uspehu.

Delegati med razpravo, prvi z leve upravnik žalske poslovne zveze Karel Kač

IZ NAŠIH KOMUN SLOVENSKE KONJICE STANOVANJA in ZUNANJA PODOBA KRAJA

To pa ni edino gradbišče v Konjicah. Za tovarno usnja predstavljajo strugo Dravinje, ki je doslej naredila proti tovarni precej velik ovinek. Ta prostor bo dobil kombinat »Konus«, ki se bo v tej smeri še naprej razširjal. Gradbinčarji pa so tudi znotraj tovarne. Ze dober mesec podirajo zadnji obrat stare tovarniške staohe. Zgradili bodo novega, lepšega in ustrežnejšega.

Letos bodo Konjičani pričeli graditi tudi planinsko kočjo na Pohorju in so se že obvezali, da bodo pripravljalna dela in cesto do kočje uredili s prostovoljnimi delom.

Prebivalci Konjic pa so najbolj zadovoljni, ker je stanovanjska izgradnja tudi pri njih letos sila živahna. Devetstanovanjski blok Lesno-industrijskega podjetja in po-

družnice Komunalne banke je že dograjen. V kratkem bo končan tudi dvanaeststanovanjski blok podjetja »Konus«. Takoj zatem začno graditi še eno stanovanjsko poslopje. Ce k temu dodamo še gradnjo novega sodnega poslopja, dom Auto-moto društva, adaptacije raznih prostorov v starih poslopih in urejevanje delovnega prostora za vaško pralnico in krpalnico, moramo priznati, da v Konjicah letos ne držijo križem rok.

Enako so se zagreli tudi v sosednjih Zrečah. V naslednjih mesecih bo dograjen za ta pohorski kraj več kot potreben zdravstveni dom. V stavbi bodo tudi stanovanja za zdravstveno osebje. Tudi tovarna kovanega orodja gradi 14 stanovanj, pa še nekateri zasebni graditelji.

Ugotavljajo pa, da je v zadnjem času precej opadla gradnja zasebnih stanovanjskih hišic. Sredstva občinskega stanovanjskega sklada so pretežno uporabljena za večje blokovne gradnje, večina privatnikov, ki so nameravali graditi stanovanja, pa imajo hiše že pod streho.

Konjičani so zadovoljni s tem tempom stanovanjske izgradnje, vendar pa, da popolnega uspeha ne bo, če tudi v naslednjih letih ne bodo enako intenzivno gradili.

MILIJONI V PRAHU

V ZADNJIH LETIH PRI NAS PROMET NA CESTAH NEZNANSKO NARASČA. TISOČ IN TISOČ NOVIH AVTOMOBILOV, KAMIONOV IN MOTORNIH KOLES JE NA CESTAH. TO NI NAPAK, PRAV JE. ZAL PA CESTNO OMREŽJE NE SLEDI RAZVOJU PROMETA. ZAVOLJO TEGA NASTAJA OGROMNA SKODA. MILIJONI SE DOBESEDNO IZGUBLJAJO V PRAHU. STROKOVNJIKI SO ZE ZDAVNAJ IZRAČUNALI, DA SE Z VOZNJO NA RAZMEROMA SLABIH CESTAH ŽIVLJENJSKA DOBA VOZILA ZMANJSA ZA POLOVICO, NA ZELO SLABIH CESTAH PA KAR ZA DVE TRE-TJINE. IN PRAV SLEDNJIH JE PRI NAS SE PRECEJ.

V celjskem okraju imamo precej lepih cest, imamo pa še več slabih. Med temi sta najbolj hudi cesti proti Rogaski Slatini in Mozirju. Rogaska cesta, ki je mimogrede povedano bolj podobna valovitemu morju kot cesti, je za naš turizem zelo pomembna. Taka cesta pa je brez dvoma prej zavora turizmu, kot ne. Nema lokrat se zgodi, da se je turisti izognejo in kljub velikemu ovinku peljejo v Rogaske z mariborske strani. Redni cestni promet pa tega ovinka ne zmore, v tem pa je nevarnost. Izračunali so namreč, da bi izgube na voznih parkih in vozilih, ki vozijo po tej cesti, samo v petih letih zadoščale za ureditev te ceste.

Enako je tudi s cesto proti Mozirju. Dan za dnem vozijo od tod les in vso drugo blago. Mozirje nima železniške zveze. Za vozila je pot do priključka na glavno cesto

Mesarska podjetja v Celju se ne bodo združila

Poročali smo že, da se bodo celjska mesarska podjetja in klavnicna združila v eno podjetje. To združenje je narekovalo predvsem dejstvo, da bi se stroški poslovanja z družitvijo znižali in da bi podjetje Planina na ta način rešili iz dokaj težavnega gospodarskega stanja.

O tem so člani Sveta za blagovni promet in tržišče pri celjski občini na zadnji seji razpravljali in prišli do zaključka, da združenje ne bi prineslo nobenih koristi. Do tega sklepa so prišli na podlagi podrobnih proučitev združitve, ki je pokazala, da bi klavnicna bila z združitvijo mnogo na slabšem, saj bi morala kot podjetje plačevati veliko večje družbene davkatve kot doslej. Iz teh razlogov so proti združitvi tudi organi delavskega upravljanja v teh podjetjih. Za slabo finančno stanje v podjetju Mesnine pa je svet sklenil, da bi naj organi občinskega odbora v Celju čimprej proučili vzroke takega stanja in potem tudi primerno ukrepali.

NEURJE V DRAVINJSKI DOLINI

V nedeljo je divjalo nad Dravinjsko dolino silno neurje, ki je občutno poskodovalo vse posevke. Narasla Dravinja je v Draži vasi močno poskodovala most, zato so cesto Tepanje—Zilce zaprli za ves promet. V ponedeljek popoldne pa je še večje neurje napravilo še občutnejšo gmožno škodo. Med nevihto je udarila strela v glavni transformator v Slovenskih Konjicah in ga sežgala. Domačim gasilcem so prišli na pomoč poklicni gasilci iz Celja. Transformator je ožen uničil, vsa okolica je ostala brez toka. Tovarna Konus v Slovenskih Konjicah in Tovarna kovanega orodja v Zrečah nista mogli obratovati. Toda že v torek proti poldnevju je luč spet zasvetila.

MILAN LOSTRK:

Koristno in potrebno zdravstveno zavarovanje kmečkega prebivalstva je nujnost

Direktor Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Celju Milan Loštrk je na naša vprašanja o potrebi in pogojih socialnega zavarovanja kmečkega prebivalstva takole odgovoril:

Uspešna zdravstvena politika ni možna, dokler je velik del prebivalcev izven utrjenega sistema zdravljenja. To še posebno velja za splošno zdravstveno preventivo.

Sedanji zdravstveni sistem, ki je pretežno usmerjen na zavarovane osebe, zdravstvenih uslug so se nezavarovanci posluževali le v mali meri, je lahko škodljiv, če gledamo na zdravstveno stanje prebivalstva in ne posameznikov. Gotovo je namreč, da kmečki proizvajalec ne išče zdravstvene pomoči v vsakem primeru, mnogokrat pa celo tedaj ne, ko je zdravnik nujno potreben. Osnovni vzrok je v razmeroma visokih oskrbnih in bolnišničnih in specialnih zdraviliščih. Ta pojav je občuten tudi pri poškodbah, saj je znano, da zaradi strahu pred računom nezavarovanci zapuščajo bolnišnico prezgodaj, kar lahko povzroči hude posledice za vse življenje. Enako je glede zdravljenja dojenčkov in otrok. Ni težko ugotoviti, da težja bolezen v družini nezavarovanca lahko resno vpliva na socialno stanje družine.

S stališča Zavoda pa bi zavarovanje kmečkega prebivalstva imelo še eno prednost. Za primer naj navedem zdravstveni dom bivše kozjanske občine. Prebivalcev je imela okoli 8 tisoč, 742 zavarovancev in preko 7 tisoč nezavarovanih oseb. Preko 90 odstotkov stroškov zdravstvenega doma pa je kril zavod in le okoli 9 odstotkov nezavarovanci. Tu seveda nekaj ni v redu. Ali se nezavarovanci sploh ne zdravijo, kar bi bilo sila zgrešeno, ali pa se zdravijo na račun socialnega zavarovanja. Ce upoštevamo, da je v celjskem okraju preko 70 tisoč nezavarovanih prebivalstva, je zadeva še razumljivejša. Ta nesorazmerja bi z enotnim zavarovalnim sistemom v celoti odpadla.

POTROSNA RIB V CELJU VEDNO BOLJ NARASČA

V novo urejeni ribarnici podjetja »Mesnine« lahko gospodinje skoraj vsak dan kupijo morske ribe. Le v dneh, ko je bilo na morju neurje, ni bilo rib. V ribarnici je na razpolago več vrst morskih rib, največje povpraševanje pa je po sardelech in plavcih. Pomanjkanje je čutili predvsem po sladkovodnih ribah.

V maju je bilo v ribarnici prodanih blizu 3.000 kg rib, v prvi polovici junija pa celo 2.019 kg rib. Preskrba z ribami se ni povsem zadovoljiva, vendar je znatno boljše kot takrat, ko v Celju še ni bilo ribarnice. Potrošnja rib stalno narašča, kar je razveseljivo, še posebej, če upoštevamo, da v Celju občutno primanjkuje govejega in telečjega mesa.

VEDNO VEC BOLNIKO

Statistični podatki za celjsko občino govori, da je lani bilo 19.651 aktivnih zavarovancev. Zaradi tega je bilo izgubljenih 377.315 delovnih dni. Največ je bilo boleznih dihal (22,26%), nadalje obratnih poškodb 16,80%, oholenj kože in podkožja 9,92%, bolezni prebavil in jeter 8,99% ter oholenj kosti in gibal 8,84%. Lani je bilo nadalje zabeleženih 3,45% bolezni ženskih spolovili; registriranih abortusov pa je bilo 298. Koliko pa ostalih? Zelo vznemirljiv je porast živčnih (1922 primerov) in duševnih oholenj (1024 primerov). Rakastih oholenj je bilo zabeleženih 65. Tuberkuulozna oholenja so v upadanju.

Ceprav je znano, da so letošnja proračunska sredstva občinskega ljudskega odbora v Celju skromna, pa se vendarle tu in tam čuje vprašanje, kako dolgo bomo še čakali na modernizacijo Ulice 29. novembra. Asfaltiranje te ulice je več kot potrebno, saj končno veže kar dve šoli, posredno celo tri.

OB 40-LETNICI KPJ ★ OB 40-LETNICI KPJ ★ OB 40-LET

s Partijo v stari Jugoslaviji

vezništvu s svojimi komunističnimi tovariši vplivati na potek volitev v Vojniko, zato je bilo nujno, da mi za ta dan vzamejo prostost. Dežurstvo moje lekarne je morala prevzeti za ta dan lekarna »Pri orlu«.

»Slovenska združena opozicija za celjski okraj«, ki smo jo ustanovili leta 1938 tudi po volitvah ni prenehala s svojim delovanjem. Peta kolona kulturnobundovcev je vedno ošabneje dvigala glavo, po mestu in na podeželju so se pojavljali razni preroki v belih dokolenkah in delali zmedo med ljudstvom. Iz sosednje Avstrije so prihajali v vedno večjem številu sumljivi turisti v naše planinske kraje, po celjskih ulicah so prepevali svoje izzivalne pesmi in potujoče pevce preoblečeni nacistični agitatorji, po gostilnah in kavarnah pa so v družbi celjskih nemčurjev pod zaščito policije izzivali domačine. Hitlerjanstvo je bilo na pohodu! V zvezi s predstavniki Partije smo podvojili svoje delovanje med ljudstvom, po vaseh in naseljih celjskega okraja smo dan za dnem imeli sestanke, ki smo jih organizirali s pomočjo pri minulih volitvah ustanovljenih krajevnih odborov. Pojasnjevali smo notranji in zunanji politični položaj in pripravljali ljudstvo na odpor proti vladi, ki je vedno očitneje nagibala k pristopu osi Berlin-Rim.

V takem vzdušju smo kmalu po volitvah sklenili sklicati veliko protestno zborovanje pred Narodnim domom v Celju. Kot sklicatelj sem shod pravočasno prijavil politični oblasti, ki pa ga je šele dan pred nameravanim zborovanjem prepovedala. Kljub temu je prišlo iz vsega okraja več tisoč ljudi pred Narodni dom ter z ogorčenim vzklikanjem za sporazum med narodi Jugoslavije, za mir v svetu, za svobodno Slovenijo in svobodni Jugoslaviji zahtevali, da se shod prične. Policija je z največjo brutalnostjo skušala ljudi razgnati, kar se ji pa ni posrečilo. Končno sem se pojavil na balkonu Narodnega doma z Martinom Joštom, ki je stopil za mano z veliko slovensko zastavo. Med zbrano množico je zavladalo nepopisno navdušenje. Imel sem le malo časa, ki sem ga uporabil za to, da sem udeležence pozval, naj se formirajo v sprevod in manifestirajo po celjskih ulicah za svobodo jugoslovanskih narodov in za mir v svetu. Tedaj je stopil na balkon policijski agent in me pozval, da se odstranim.

Več tisočglava množica je nato s slovensko zastavo na čelu nad dve uri manifestirala po celjskih ulicah. Pred magistratom so predri policijski kordon in vnela se je ogorčena borba za slovensko zastavo. Pri tem je policija zgrabila Petra Stanteta in ga vlekla na magistrat v sobo, ki jo ima danes gasilska straža. Vrata te sobe so bila steklena. Ko se je sprevod pomaknil naprej po Prešernovi ulici proti kolodvoru in je policija pritiskala za njim, je Stante izkoristil položaj, razbil steklena vrata in pobegnil iz zapora. Borba s policijo se je nadaljevala z nezmanjšano silo. To je bila v tistih časih najimpozantnejša manifestacija proti vladnemu režimu. Izkazalo se je, da je bila naša pot edino pravilna, kajti samo sodelovanje vseh opozicijskih skupin je lahko porok za končno zmago nad nasiljem protiljudskega režima. Dve leti pozneje je to dokazala ustanovitve Osvobodilne fronte, ki nam je v štiriletni borbi z okupatorji in njihovimi pomagači priborila nacionalno svobodo in socialno pravico.

(Konec)

PRED ZLETOM SVOBOD V CELJU

Bilo je svečano in mogočno

Cepprav je bil razgovor kratek, je vendarle odprl pogled na eno izmed mogočnih predvojnih demonstracij delavskega razreda v boju proti oblastnikom — na celjski zlet Svoboda, 7. julija 1935. leta.

— Priprave na ta zlet, je pripovedoval tov. Stefan Lah, — so bile dolgotrajne in naravna posledica na praznovanje prvega maja. Imeli smo močan odbor in vrsto unetih sodelavcev. Ko so prihajali udeleženci zleta v Celje s posebnimi vlaki in drugimi vozili, smo jih pričakali, pozdravili in spremljali skozi mesto. Kolikor se spominjam, sem bil takrat določen za vodilnega skupini iz Hrastnika...

Za povorko smo se zbirali na dveh mestih, eni v središču, drugi v Gaberju. Obe koloni sta se nato združili ob stiku Aškerčeve ulice z Mariborsko cesto. Tu je nastala dolga reka neustrašenih borcev za pravice delovnega človeka. V koloni, ki je šla okoli 15.000 ljudi, je bilo več godb in pevskih zborov, zastopniki društev pa so nosili delavske zastave. Vse je bilo tako svečano in mogočno, da tega res ni mogoče pozabiti... Navdušenje je raslo iz trenutka v trenutek, višek pa je doseglo neke pri križišču med Vodnikovo in Gregorčičevo ulico, kjer so znova zadoneli klici svobodi in pravici... V množici enako mislečih in razpoloženih ljudi je rasla zavest, da smo gospodarji položaja...

Nazadnje smo se ustavili na Glaziji, kjer je bilo zborovanje, ki se je prav tako odlikovalo po izrednem navdušenju. Ker med govorniki še ni bilo tov. Leskoška, je več tisočglava množica z vzklikanjem zahtevala njegov nastop. Navzlic te-

Stefan Lah

mu, da takratnim oblastnikom ni bilo pogodu, je tov. Leskošek stopil na govorniški oder. Množica ga je sprejela in pozdravila z vzkliki in ploskanjem.

Po zborovanju so nastopili pevci in godbe, popoldne pa smo imeli iztete v bližnjo okolico. Tako se je zletna misel širila tudi zunaj celjskega mesta.

Tako je pripovedoval tovariš Lah in obujal še spomine na posledice, ki so se kmalu pokazale...

Predvojni zlet Svoboda je pomenil ostro demonstracijo delavskega razreda proti izkoriščevalskemu režimu, ponovni zlet po 24 letih v Celju pa manifestacijo dela in odločnosti pri graditvi novih socialističnih družbenih odnosov.

M. B.

Prva odprta konferenca organizacije ZK v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju

Iz poročila sekretarja Branka Gombača in razprave smo spoznali, da organizacija Zveze komunistov v celjskem gledališču doslej ni delala, kakor bi bilo treba. Mimo dejavnosti komunistov samih pa je odprt sestanek odkril še vrsto napak, ki so splošno znamenje življenja v SLG Celje. Strnjeno bi mogli zapisati:

Gledališki ljudje niso vedeli nikdar ob začetku sezone, če je njihova eksistenca zagotovljena, repertoar ni bil uravnotežen in k temu je bilo vedno močnejše čutili tudi negodovanje občinstva, nastajale so govorice in spori, medsebojna rivalstva in spletke in končna posledica: namesto da bi se osnovna organizacija postavila nad vse te napihnjene gledališke govorice, se je sama zapletla v spletke in ni znala obvladati položaja, mimo tega pa se je vse preveč poredko sestajala.

Ne da bi podrobno naštevati vsa vprašanja, ki so o njih govorili na sestanku, bi načelno ugotovili, da je bila situacija gledališke hiše pre-

cej mučna. Gmotna sredstva in dejavnost — torej obstoj — gledališča sta zdaj zagotovljeni. Toda odnosi med ljudmi so bili doslej nepravilni. Grizli so se med seboj in pozabljali, da je njihova ustanova namenjena vsem, ne samo njim, ki od gledališkega dela živijo, temveč tudi občinstvu.

Zdaj, za zaključek sezone, je pretres vsega dosedanjega dela korenito posegel v vse nepravilnosti preteklosti in iz spoznanjih in priznanih napak, ki zanje ne moremo kriviti nikogar posebej, temveč vse skupaj enako, so zdaj komunisti sklenili, da bodo začeli delati drugače. Gledališče je občutljivo delovno področje, tu je delo med ljudmi še posebej zaostreno, vezano s čustvi in ustvarjalnim zanosom, toda to ni razlog, da bi ne mogli delati vsi med seboj iskreno, s pravilnim od-

nosom in s skupnim ciljem: za ne-nehno rast celjske gledališke hiše.

Komunisti so torej sklenili, da bodo vse probleme takoj reševali, nastopali bodo odločno in skupno, nudili bodo krepko podporo upravniku in umetniškemu vodstvu in bedeli nad vso nadaljnjo dejavnostjo gledališča.

Enako so obljubili tudi udeleženci sestanka, predvsem upravnik, ki je priznal, da je bil preveč popustljiv, v prihodnje pa bo ravnal dosledno po predpisih in zakonskih določilih, da bosta zavladata v gledališču red in disciplina.

Ce bodo v prihodnje delali v gledališču vsi skupaj, če bodo pred vsemi skupni cilji, če bo glavna skrb, zadovoljiti publiko in ji dati res kvalitetne predstave, potem je pričakovati, da bo v Celju zanimanje za gledališče spet naraslo!

Kulturne zgradbe in kulturni center

Muzej in Studijska knjižnica sta dolgo čakala na ureditev in popravilo, a še zdaj gredo dela le počasi spod rok. Občinski ljudski odbor Celje je zato zaprosil Okrajni ljudski odbor, da bi se za popravilo teh zgradb zavzel vsaj prihodnje leto, če že letos ni mogoče.

Mnoge Celjane muči tudi vpra-

šanje, kje bo stala nova glasbena šola in kako bo urejen ves kulturni center mesta Celje. Oba zbora bosta na prihodnji seji, ko bodo govorili o urbanističnem načrtu, razpravljala tudi o teh vprašanjih.

Jože Curk:

Trgi v Savinjski dolini

(Nadaljevanje — 2)

Trg Braslovce v Savinjski dolini

BRASLOVCE. Naselbina sega še v 10. stoletje ter je dobila ime po lastniku strelskega dvorca Braslavu. Prvič se okraj omenja leta 1091 kot Frazlow in nato leta 1140, ko je bil že sedež prafare »Marija na jezeru«, ker je takrat Savinja tekla tik pod cerkvijo ter močvirila vso okolico. Naselje je dobilo že zelo zgodaj tržne pravice ter je spadalo pod župniške svobodnike, ki so imeli do leta 1278 odnosno 1332 tudi patronatsko pravico nad prafaro. Leta 1426 je bil v trgu sedež enega gospodarskih uradov gornjegrajskega samostana ter lovski dvor celjskih grofov. Na dobo turških vojn spominja cerkveni tabor s stolpom iz leta 1485. Znamenitosti v trgu so: cerkev, ki je v sedanjih podobi iz leta 1604 ter Legant, renesančna stavba iz 16. stoletja, ki je bila vedno tretirana kot svobodni dvorec.

VRANSKO. Zamočvirjena dolina ob Bolski je bila vedno deželno-knežja lastnina. Kraj se prvič omenja leta 1129, ko se omenja cerkev sv. Mihaela, ki je postala po letu 1332 samostojni vikariat. Ker se je po cesti iz Celja čez Motnik in Kamnik in po 18. stoletju čez Trojane razvijal živahen tovarni in pozneje

vozni promet, je Vransko kot mejno naselje med Stajersko in Kranjsko dobilo kmalu svojo mitnico, ki se omenja med leti 1492 in 1778, ter že v 16. stoletju tudi pošto postajo. V času francoskih vojn (1809—1813) je bila na Vranskem carinska postaja, ki se je nahajala v stavbi stare mitnice odnosno pošte. V dobi turških bojev so cerkev obdali z obzidjem, zgradili na bližnjem griču Tabor ter organizirali požarno službo na Grmadi. Ker je Vransko postalo leta 1853 sedež okrajnega sodišča, naslednika krvnega sodišča v bližnjem Podgradu ter davčne uprave, je dobilo leta 1868 tržne pravice in svoj grb: vrano. Zanimivosti v trgu so: gotsko-baročna cerkev s krasnim marmornatim oltarjem Francesca Robbe, graščina (nekoč mitnica, pošta postaja, pivovarna in carinarnica), ki je deloma iz 15. in deloma iz 19. stoletja ter pošta z vzdanimi ploščami iz leta 1728, ko so gradili tržaško cesto. V bližini trga so znane jame: Vetrnica, Skadavnica, Stebarnica in Zelena jama, ki se nahajajo na južnem pobočju Dobrovelj.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Jeseni še več predavanj

Delavska univerza v Velenju je bila letos zelo uspešna. Mimo petnajstih predavanj, ki jih je obiskalo mnogo poslušalcev, je priredila šolo za starše s petimi predavanji. Uspešno je delovala tudi šola za odrasle. Obiskalo jo je 30 slušateljev, ki bodo zaključili šolanje 20. junija. Tudi visokokvalificirani delavci bodo prišli 25. junija iz šole. V tej šoli se je vpisalo štiriinpetdeset slušateljev, a zdaj na koncu jih je še devindvajset.

Letos sta se kot kolektivna člana vključila v Delavsko univerzo Termoelektrarna Šoštanj in Rudnik lignita Velenje.

Univerza ima za jesen lepe načrte. Razširiti namena krog predavateljev in z večjim številom predavanj gostovati v okolnih krajih Velenja. V Velenju bo nadaljevala šola za odrasle. Da bi bila predavanja bolj živahna, jih namerava jo

ponazoriti, za kar pa potrebujejo dia-projekcijsko napravo in magnetofon. Predavanja bodo prilagodili željam in potrebam velenjčanov.

Veliko skrb bo posvetila splošni vzgoji in pripravila vrsto predavanj s tega področja. Začela bo tudi z jezikovnimi tečaji, saj je zanimanje za tuje jezike vedno večje.

V začetku julija bo Delavska univerza sveto odprla svoje nove prostore. Ti prostori obljubljajo, da bo mogla univerza bolj uspešno delovati. V novem poslopju bosta dve veliki dvorani in več manjših — debatnih prostorov.

Vzgoja in izobraževanje sta našim delavcem in rudarjem na moč koristna in potrebna dejavnost. Upajmo, da bo velenjska Delavska univerza izpolnila svoje načrte in tako pripomogla k lepši kulturni sliki našega delavstva!

Konec dober - vse dobro Odetsova „Podeželanka“ na celjskem odru

Spraviti na pravo pot pijanca — ni majhna naloga, niti ni tako preprosto dekletu z dežele, ki je prišlo v pretanjen vele mestni življ, običajno zvrščen prav v gledališču, pa tudi režiser, ki zna svojo domišljeno težnjo uresničevati s trdo voljo in premišljenim poigravanjem na čustva, nima vedno najbolj ravne poti.

Pravijo, da je dekletu, ki rase v ženo — bolj sodobno »teenager« ali še po starem »Backfische« — težko upodobiti vlogo svoje starosti (po neki francoski filmski oceni). Zategadelj: težko je gledališču upodobiti samo sebe. V »Podeželanki« (pred leti smo videli v Celju beograjsko »Provincijalko« in nekako istočasno tudi film z Bing Crosbyjem) so sicer razložili med vele mestnim in podeželskim gledališčem preveč očitni, zatorej tudi uspeh lažji. Neka odmaknjenost dopušča treznejšo presojo.

Celjsko predstavo je izoblikoval Andrej Hieng. Načeloma sicer ni mogel drugega, kakor da je poudaril pisateljeve misli. In te je izluščil z izbranim občutkom in poznavanjem človeka v določenem okolju. Dalje je uspešno uravnotežil nastopajoče osebe in jih usmeril po trdo začrtani poti. Predstavo je zrežiral skratka tako, da sem doživel zgodbo, ki more biti vedno resnična: Edini pomislek bi si dovolil v razmerju med Georgie in Berniejem. Res je mogoče, da se Bernie vanjo dejansko zaljubi, kakor nakazuje režija, a zame bolj verjetno je, da premišljeni režiser Dodd to ljubezen igra v očitni stiski, ker mu je Elginova žena potrebna zavoljo Franka, ta zavoljo senzacije, to pa potrebuje za svoj uspeh, ki mu je končni namen.

Igralski zbor se je v prvi vrsti izkazal z izenačeno igro — vsak je odtehtal svoj delež, kakor mu ga je bil določil režiser, hkrati pa so imeli igralci spet toliko svobode, da so mogli pokazati lastno iznajdljivost in domiselnost.

Sandi Krošl, ki je nastopil po daljšem premoru, je igral nadbudnega in slabeželjnega režiserja Bernieja Doda. Igral je pretežno z glasom, z bogatimi otenki oblikovanja in spevnostjo stavkov, s premislekom in čustvom hkrati, z jasno izgovorjavo in ustreznim odnosom do soigralcev. Zvočni izraz je podprl z odločno gibljivostjo, na mestih primerno prenapeto, a iz ču-

sto osebnih razlogov je nekajkrat malo preveč zadrževal, zavoljo česar se je nekako iz vsega telesa zagugal v smeri ramen — sicer povsem sprejemljiv način hoje za določeno osebo, ki pa ne sme postati igralčeva navada. V igri z Georgie je morda podzvestno nihal v nasprotju prave in narejene zaljubljenosti. Slavko Strnad je upodobil in spicenta Larryja. Z mirno, zbrano in uravnoteženo igro je bil vedno na pravem mestu, opaziti pa sem mogel izredno skrb za jasno izgovorjavo, žal je zato na nekaterih mestih izzvenela izgovorjava preveč narejeno. Producenta Phila Cooka je zaigral Janez Skof in vzdržal v svojevrstni maski in držil vse do trenutka, ko odkrije dotlej neizogibno pokrivalo. Tu je prelom s prejšnjo podobo preveč nagel, a še vedno sprejemljiv. Skofa bi opozoril na nekatere lastnosti, ki so postale pri njem že preveč običajne: kadar koga prepričuje, se v bok h preveč priklanja in sunkovito spet zravna, privzdiguje obrvi in izteza vrat. Dejansko malenkosti, ki jih more igralec prav tako z malenkostnim trudom zamenjati z drugimi izraznimi sredstvi. Vera Perova je bila primerna igralka igralka Nancy Stoddard s pristojno gibno in besedno izraznostjo. Prav tako skladno umerjen je bil Tone Trpin v vlogi pisatelja Paula Ungerja. Zapit igralec, izgubljačo se med resničnostjo in domišljijo, obupan, a vendar željan, da bi se spet povzp, je zaživel v igri Pavla Jeršina, ki je dal liku bogato izraznost s sila gibkim in spremenljivim glasom, potezo in z vsem ravnanjem sploh. Deloma zavoljo vloge, ki mu jo predpisuje besedilo in deloma zavoljo režije, se nekoliko dviga nad druge, a samo toliko, kolikor je potrebno. Nikogar ne prerase, pa kljub temu pokaže živ in vtisen lik pretresljivo skrušenega človeka, ki skuša s poslednjo voljo rešiti sebe in svoj duševni svet. Po tehtnosti in igri enakovredna mu je Angelca Hlebcetova, sprva na videz predana v usodo, a v resnici še vedno vodilo ponesrečenemu možu in nazadnje že skoroda ljubimka tujega moškega. In v vsakem teh obdobjih je Hlebcetova nekaj drugega, med vsemi različki pa se vleče razumljiva zvezna misel. Spomnim pa samo na premik poudarka, da v predstavi »podeželanka« ni na prvem mestu, temveč »predstava« in po tej zamisli je

Hlebcetova zavoljo nekoliko zadržanosti čisto ustrezno igrala.

V predstavi so sodelovali še Marjan Dolinar, Zlatko Sugman, Marija Goršičeva in Marjanca Krošl-Horvatova.

Mimogrede še neka manj važna pripomba glede kajenja: skoraj v vseh ljubezenskih prizorih eden izmed partnerjev kadil, pa nihče ne odvzame cigarete med objemanjem.

Scena debutantke Nane Lesnikove je bila izvedena domiselno, funkcionalno pravilno in precej dekorativno. Pomeni njen velik uspeh, le

nekaj: imel sem rahel občutek določene preveč izrazite linearosti, skoraj nekaj takega, kakor prevelika skrbnost in natančnost začetnika.

Enkrat spet tehnično lepo izvedeni in ustrezni glasbeni vložki so žal ostali na gledališkem lepaku neza-beležen.

Zaključna predstava sezone je velik uspeh med predstavami zadnjih let. Kolikor vem in morem presojati, pa je verjetno največji letošnji uspeh.

H. S.

Angelca Hlebcetova (Georgie) Pavle Jeršin (Frank Elgin) v zadnji letošnji predstavi

Zanimive številke o kmetijstvu

O ZADRUGAH IN ZADRUŽNIŠKIH NA SPLOŠNO...

V celjskem okraju je 71 kmetijskih zadrug. Tri so bile lani priključene močnejšim zadrugam. Članov v km. zadrugah je 18.500. Od tega je 14.000 pravih kmetov; okoli 3000 pa uslužbencev, delavcev in strokovnjakov. Po spolu je med zadrugniki 13.751 moških in 5.072 žena. Od leta 1956 se je število članstva povečalo za nad 2.000 članov. Sedanje število zadrugnikov je skupaj vplačalo 17 milijonov in 245.000 dinarjev glavnih in družinskih deležev.

KADRI V KMETIJSKIH ZADRUGAH...

V kmetijskih zadrugah dela 39 visokokvalificiranih, 175 kvalificiranih, 122 polkvalificiranih in 55 nižje kvalificiranih delavcev. Skupno število uslužbencev in delavcev znaša 671 ljudi. V letu 1957 je bilo po zadrugah še 1.098 uslužbencev in delavcev. Zakaj zdaj manj? Odpadle so vse nekmetijske dejavnosti kot je trgovina, obrt itd.

IZZ. Poslovne zveze in zadrug prikačujejo nove kadre iz šol. Trenutno se s štipendijami teh organizacij šola: 40 agronomov, 7 veterinarjev, 4 ekonomisti, 2 gozdarja in pravnik. Na srednjih kmetijskih šolah se šola 83 ljudi, na ekonomski srednji šoli 38, na gozdarski srednji 2. Nadalje obiskuje dvoletno kmetijsko šolo 15 gojencev, dvoletno kmetijsko strojniško 18, dvoletno gozdarsko 1, dvoletno mlekarstvo 1, torej skupaj vseh štipendistov je 221.

KAŠEN JE SEŠTAV ZADRUŽNIH SVETOV...

Zadrug opravlja 2.589 članov zadrugnih svetov. Do 25 let starosti jih je 17%, med 26 in 40 let 40%, med 41 in 55 leti 32%, nad 55 leti pa 11%. Malih kmetov je 430, srednjih 939, velikih 162. Delavcev je 282, uslužbencev 167, ostalih 889. Žena je 549, mladine 484, komunistov 171, članov ZB 655. V socialistični zvezi so vključeni vsi razen 52.

KAJ SMO SEJALI IN KOLIKO...

Nad 50% vseh zadrugnih površin je posejanih z žiti, 8,7% z industrijskimi rastlinami, 19,4% z vrtninami, 17,7% s krmilnimi rastlinami in 2,4% z nasadi.

KOLIKO ZIVINE JE V HLEVJIH...

V hlevjih zadrugnikov je še vedno okoli 6.500 konj, goved 59.600, ovce 8.900, prašičev 35.100 in pernatine 218.500 komadov. Odkup klavnih živali se je lani povečal. Odkupljeno je bilo 745 ton prašičev, 6.568 ton goved, 1.215 ton telet in 34 ton ovac. V preteklem poslovnem letu je bilo kupljenih 1.265 plemenskih krav, 17.000 plemenic je bilo umetno osemenjenih.

SADNO DREVJE IN NJHOVA RODNOST...

V okraju je približno 804.000 sadnih dreves. Od tega je jablan 584.000. Sadno drevje je lani dalo ugodno letino. Vsega sadja je bilo pridelanega 358.700 stotov, od tega 311.800 stotov jabolk.

Crnega ribeza je v zadrugnem sektorju 68 hektarjev, malin 46 ha, jagod pa 8 ha. V vinogradih je 7.157.512 rodnih trsov žlahtne trte in še vedno prve pridelave samorodnice in sicer 3.412.268 trsov. Pridelke žlahtnega grozdja je znašal 54.580 stotov, samorodnice pa 32.000 stotov. (Pri slednjem bi bilo treba dodati število pretopov, nesreč in podobnega.)

PROIZVODNJA V KOOPERACIJAH...

V organizirano proizvodnjo kooperacije je zajetih 7.566 ha obdelovalnih površin, kar na skupne površine v okraju (tudi državna posestva niso vštet) znaša nekaj manj kot 10%. V kooperaciji je bila predvsem proizvodnja pšenice (6.400 hektarjev), hmelj (2.203), travniki (38.270), krompir (5.100), koruza (2.000), lan (350), črni ribez (127), maline (55) itd. Kooperacija je odvisna od mehanizacije. Ta dela opravlja 326 zadrugnih traktorjev.

VODORAVNO:

- (1) Nedavno umrl predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije — postaja na prosti Ljubljana-Celje.
- (2) Mosko ime — zelenica v puščavi — bajelovni prvi mož.
- (3) Vročni veznik — deli sveta, tudi knjige — očka, papa.
- (4) Okrajšava za trenutek — mlečni izdelek — narod, ki je živel na naših tleh, edina — ime znanega slovenskega violinista (Ozimi).
- (5) Po vrstnem redu, prvi mladinski svetovni šahovski prvak, Jugoslovani — izhoda, možnost — žensko ime, množina.
- (6) (5) Vzdevek Eisenhower-jeve so-proje, fonetično — kratka vojaška zaščitna služba v času NOB, kasnejša VDV — nasilne tatvine — kazalni zaimek.
- (7) (5) Velik plesni prostor hrvaško — vrsta športa — del naslova podjetja z avtomobilskim gorivom in mazivom.
- (8) (4) Psevdonim, znanega nogometaša ljubljanskega Odreda, tudi skrajšano ime za redko živeče živali v kočevskih gozdovih — zmagovalka finalnega lepotečnega tekmovanja, fonetično — največja tovarna avtomobilov v Jugoslaviji.
- (9) (3) Skrajšani veznik — znan sovjetski nogometaš, duša moštva na zadnjem svetovnem nogometnem prvenstvu na Švedskem, tudi čista teža, fonetično — seznan cen, ali uslug — kmetijska zadruga.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
1					J					A						
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8	V															
9																
10																
11																
12					A											

Iz življenja na naši vasi

V imenu 19.000 zadrugnikov

Osmi redni letni občni zbor, ki se je odvijal pretekli teden v dvorani OZZ v Celju, je bil pravi bojni posvet predstavnikov devetnajstisočev zadrugnikov v našem okraju. Poleg delegatov se je letnega zbora zadrugnikov udeležilo tudi večje število gostov. Tam so bili: predsednik kmetijske zbornice tov. MAKS KRMEJ, tajnik republiškega poljedelskega odbora ing. JANEZ BELOVSEK, sekretar OK ZKS tov. FRANC SIMONIC, predsednik okraja tov. RIKO JERMAN, zastopniki iz okrajev Maribor in Krapina, predsedniki občinskih ljudskih odborov in sekretarji občinskih komitejev ZKS. Poročilo o delu v preteklem letu in o nalogah, ki zadrugne organizacije čakajo v prihodnje, je podal predsednik OZZ tovariš FRANC LUBEJ (poročilo v kratkem izveščku objavljamo na 1. strani). Po poročilu pa je sledila vsebinsko bogata razprava, v prvi vrsti usmerjena v obravnavanje bodočih nalog. Predsedstvo je razpravo vodilo tako, da se je vsak diskutant lotil po enega izmed številnih problemov.

V zadrugnih svetih in upravnih odborih, tako je bilo v razpravi ugotovljeno, je sestav v korist žena in mladine dosti realnejši kot v številu celokupnega članstva. In vendar mladina in žene prispevajo ogromno k razvoju zadrugništva, posegajo neposredno v proizvodnjo in odnose na vasi.

Ivan Stropnik

(KZ Sočan) Letos moramo v zadrug vključiti čim več preostalih kmetov. Predvsem žene in mladine. Razmerje pri zadrugnih svetih je boljše kot pri članstvu!

Tovariš Jože Lempl iz Velenja je govoril o živinoreji. Dejal je, da je letošnja krmska letina sicer ugodna, da pa vreme predstavlja šolo za naše zadrugnike, ki se bodo v bodoče morali bolj oprijeti sušil in graditi silose. Čakanje na lepo vreme predstavlja izgubo hranilnih vrednosti, ki jih bo treba nadomestiti z močnimi krmili.

Živinoreja je bila v prvem planu razprave. Ni mogče govoriti o napetem planu v živinoreji, če pa hkrati ugotavljamo, da je tu mogče doseči neslutene proizvodne uspehe.

Živina je tudi za hmeljarsko področje pogoj za kvaliteto proizvodnje. Humusna osnova ostane osnova, umetna gnojila so dodatek.

V enem letu kooperacije, zlasti v proizvodnji hmelja, so zadrugniki

Vlado Plaskan

(KZ Prebold) Ne več v kooperacijo za vsako ceno. Dajmo veljavno gospodarsko računano. V hmeljarskem področju pospešiti živinorejo. Ne strojna ura — storitev!

dosegli velike uspehe. Vendar so na zboru ugotavljali, da v bodoče ne bomo mogli več vztrajati pri nižjih

oblikah, da bo treba povečati napore za rentabilnejšo proizvodnjo.

Inž. Tavčar je razpravljal o problemu kadrov in orisal pomen nove šole v Vrbi. Nadalje je kritiziral odnos občin, ki še vedno ne uporabljajo kmetijstvu namenjenih sredstev za kmetijstvo, temveč za različne druge (čeprav ne nevažne) potrebe.

Inž. Križnik je govoril predvsem o perspektivnem planu za razvoj kmetijstva. Tudi on je poudaril, da so v živinoreji največje rezerve, ki hkrati terjajo razmeroma najmanj investicij. Veliko več, je ugotavljal, bomo morali storiti za vključevanje gospodarstev v kooperacijsko pro-

Med razpravo na občnem zboru Okrajne zadrugne zveze

izvodnjo. Če je za kooperacijo v Sloveniji v prihodnjem letu v načrtu 20% vseh obdelovalnih površin, potem za naš okraj pomeni nadaljnjih 9000 hektarjev v kooperaciji. Hkrati s tem pa bo treba stremeti za kompleksnim obdelovanjem in specializacijo proizvodnje. Torej združevanje površin v proizvodne svrhe.

Družbena posestva naj bodo vzor zadrugnim organizacijam, je bilo rečeno na zboru. Ugotavljali pa so, da povsod to ni slučaj. Ustanavljanje zadrugnih ekonomij bodisi z odkupom, ali pa z najemom zemljišč, naj rodi tako gospodarske kot vzgojne uspehe.

V razpravi so govorili predvsem o proizvodnih nalogah, razpravljali so tudi o tarifnih pravilnikih v zadrug-

Sandi Videčnik

(Posl. zveza Smarje) Glavna ovira pri kooperaciji je razdrobljenost zemlje. Združevanje v plantažno obdelovanje — edina rešitev za male posestnike!

nih kolektivih, o investicijah, hranilni službi, o združevanju sredstev za pomembnejše investicije itd.

Na koncu sta se k razpravi priključila še tov. KRMEJ in tov. SIMONIC. Tovariš Krmej je pohvalil zadrugne v okraju za njihove uspehe, pohvalno pa se je izrazil tudi o občnem zboru, da je bil vsebinsko bogat in ploden. Tovariš Simonici pa je uspehe pripisal veliki enotnosti pri sprovanju vseh akcij na področju kmetijstva in poudaril, da bodo v bodoče politične organizacije še bolj kot doslej morale z vso vsmo sodelovati za uresničenje tega velikega načrta za splošen dvig kmetijstva in utrditev socialističnih odnosov na vasi.

HOORUK!!!

Gimnazijska mladina začena letne počitnice z udarniškim delom. Za gimnazijo je zadnje dni vsak dan vse živo. Brigada »Dušana Finžgarja« urejuje športni park. Mladina z gimnazije se je zavezala za 4000 prostovoljnih ur. Dela so se zavlekla, ker doslej niso imeli tehničnega vodstva.

Na bodočem igrišču za gimnazijo bodo številne naprave in sicer: dve igrišči za odbojko, rokometno igrišče in igrišče za košarko, različne atletske naprave in tristežno tekališče.

Uspeh mladih zadrugnikov iz Kozjega

Pretekli teden so imeli mladi zadrugniki iz Kozjega majhno slovesnost. Predsednik komisije za ocenjevanje tromesečnega nagrajnega tekmovanja tovariš Božo Jurak iz Glavne zadrugne zveze v Ljubljani je izročil AMZ Kozje lep radijski sprejemnik. V republiškem tekmovanju, ki ga je razpisal Kmečki glas, so namreč Kozjanom prisodili prvo mesto v Sloveniji.

Za nagrado se je zahvalil Valenčak Franc, predsednik upravnega odbora KZ Kozje in vodja AMZ Kozje. Poudaril je, da je kozjanska kmečka mladina prva utirala pot gibanju mladih zadrugnikov v Sloveniji. Že leta 1945 je bil na pobudo tov. Boža Juraka ustanovljen pri KZ Kozje krožek kmečke mladine. Ta je svoj program nato razširil na okraj Celje in leta 1956-57 so se krožki kmečke mladine v republiškem merilu preimenovali v aktivne mladih zadrugnikov. Od prvotnih 18 članov se je dvignilo število članstva AMZ Kozje na 72, od katerih vsi plačujejo družinske deleže. Marljivost in razgibanost

AMZ Kozje od ustanovitve do danes dokazujeta dve medzadrugni živinorejski razstavi, dve medzadrugni razstavi vin na Bučah, tri ustanovljene in uspešno zaključene kmetijsko-gospodarske šole, splošna kmetijska razstava v Kozjem, tri tekme koscev in grabljic, dva gospodinjstva tečaja, 22 iger in turnirskih zbor.

J. Z.

SREČANJE NA LAPORJU

Na Laporju se bodo 27. junija srečali nekdanji aktivisti in v zvezi s štiridesetletnico Zveze komunistov Jugoslavije počastili spomin padlih na območju. Obiskali bodo tudi družine, ki so bile pri njihovi javke in se pomenili o nekdanjih dnehi, pa tudi o sedanjosti. Srečanja se bodo udeležili tudi nekateri Celjani, ki so delali v tedanjem sedežu okrajnega odbora OF Slovenska Bistrica.

IZ KOZJEGA

Tovariš Anton Spec, znani čebelar, si je 4. junija naložil že osemdeseto leto svojega življenja. Se danes predseduje čebelarški družini in podružnici upokojencev v Kozjem. Prva leta po osvojitvi je bil tudi sekretar krajevnega odbora OF v Kozjem. Prijatelji in znanci mu čestitajo k jubileju z naboljšimi željami.

Žena • dom • družina

PRIŠEL JE ČAS DOPUSTOV

Danes naj spregovorimo o tistih, ki se odpravljajo na morje, v hribe, k sorodnikom itd. Načrti, ki smo jih kovali vse leto, so se spreminjali kot vreme aprila. No enega smo le osvojili in smo se znašli sreli priprav. Dela je več kot vse leto in dom, ki je bil prej tako prijeten, je podoben skladišču. In, če mož godrnja nad neredom mu lepo servirajte, da pač ni dovolj dela s kuhinjo, pospravljanjem, z otroci, pranjem itd., ne, sedaj morate pripraviti za vso družino še stvari za »na morje«.

Poskusimo drugače, da si ne bomo grenile dni pred počitnicami s slabšo voljo in dopustov z neredom, ki smo ga lepo spravile v kovčke in odnesle s seboj na dopust.

Najprej naredimo spisek stvari, ki jih moramo vzeti s seboj in se pri tem ozirajmo na želje posameznih članov svoje družine. Ne pustimo doma sinkove najljubše igrače, ker se bojimo preveč prtljage, kajti to se nam bo obrestovalo na vsakem koraku. In ne mislimo, da smo samo me upravičene jemati s seboj vso garderobo.

Po možnosti ne čistimo oblek pred odhodom. Lepše, trajnejše bodo, če jih bomo vse leto obešale v omaro čiste in zlikane in mnogo slabše volje si bomo prihranile, ko jih bomo zlagale v kovčke. Imejmo za obleke poseben kovček, ker se bodo tako manj mečkale.

Najbolje bomo storile, če ostale stvari kot so perilo, toaletne potreb-

ščine in podobne malenkosti spravimo v vrečke in imamo tudi zanje poseben kovček. Tudi čevlje najbolje obvarujemo v vrečkah. Te si naredimo kar same iz starih krp ali predpasnikov.

Na ta način bomo imeli v sobi na počitnicah red in ne bomo obr-

nile prav vsega, da bomo našle možovo kravato, namreč prav tisto, ki si jo zdajle želi.

To so morda malenkosti, vendar priznajte mi boste, da so vam prav te pomagale odstraniti tiste sence, ki so vam zatemnjevale prepričevalne dni počitka.

ČAKATE, ... no, ne zaman

Vam je zelo laskalo, ko je ena izmed prejšnjih števil prinesla članek o napakah vaše in še mnogih žena? Ste se potrkali na prsi in dejali, da je to vse res? Seveda je res! Toda je mar pri vas vse v redu?

V podjetju vam je šlo vse po zlu in popoldne boste morali v pisarno, četrtič pregledati načrt in boste morda le odkrili napako. Pri kosilu je še vedno iščete in nihče pri mizi ne ve kje romajo vaše misli. Toda doma ste predvsem mož in očka, ne pa nameščenec! Tega ne pozabite.

Ne jeste radi cvetačo? Dobra gospodinja ve, kako važni so vitamini, pa na trgu ni dobila ničesar drugega. Ali se lahko potrudite in pohvalite jed, kljub temu, da za vas ni okusna. Vaša žena bo brez dvoma dovolj rahločutna, da tega ne bo razumela napak in se je bo tudi vnepre izogibala pri sestavljanju jedilnika.

Ali prinesete kdaj svoji družici šopek cvetic?

Ali kdaj pogledate njeno obleko z očmi mladega zaljubljenca in dobrohotno prežete spremembe, ki so jih prinesla leta odkar je vaša ljubezen vaša zakonska družica?

Ali kdaj upoštevate njene želje, ko se oblačite za družinski sprehod in ali se sploh kdaj spomnite, da bi jo peljali na sprehod ali v lokal?

Vprašajte svojo soprogo kaj de-

Na mizo je dobil — cvetačo! la popoldne in priskočite ji včasih na pomoč pri kakšnem gospodinskem delu. Nikoli je ne primerjajte z dekletom, ki ste ga peljali na ma- tični urad, ker tudi vi niste več taki kot ste bili tedaj in, ker jo je spre- menilo delo in skrb za vaju dom. Torej pometimo svoj prag! Morda boste pregnali slabo voljo iz svo- jega doma. Prepozno ni nikoli!

EVA

Aktivnost gospodinjkega krožka v Emajlirki

Prejeli smo dopis, ki prinaša nekaj podatkov o dejavnosti v Tovarni emajlirane posode v Celju in ga na tem mestu objavljamo.

V težišču za čimboljšimi izdelki, za prepotrebni novimi proizvodi, ki naj današnji ženi olajšajo delo doma, so v Tovarni emajlirane posode osnovali gospodinjki krožek, katerega naloga je preskušati nove izdelke in posredovati svoje izkušnje pri delu širšemu krogu gospodinj. Obenem nudi krožek precej pouka v gospodinjstvu in to je pritegnilo mnogo žena, zaposlenih v tem podjetju, k sodelovanju. Žal prostori, ki služijo za kuhinjo, niso primerni, vendar bo krožek z ureditvijo sodobne kuhinje kmalu še razširil svojo dejavnost. S tem bo postavljen prvi pogoj, da bodo novi izdelki prihajali na tržišče in celo v servise za pospeševanje

gospodinjstva, brezhibno pripravljeni za delo.

Krožek je v tej tovarni pač najbolj na mestu, saj so sodelavke same zaposlene v proizvodnji posode. V nastru je tudi ved več tečajev, kjer bodo žene toliko izpopolnile svoje znanje, da ga bodo mogle posredovati tudi širšemu krogu potrošnikov na vasi in v mestu.

Zasluga krožka je tudi agitacija za splošno zdravniški pregled vseh v tovarni zaposlenih žena. Krožek je organiziral več zdravstvenih predavanj.

Ob tej priliki jim k doseženim uspehom iz srca čestitamo in upamo, da bodo njihovem zgledu sledila tudi druga podjetja, ki zaposlujejo večje šte- vilno ženske delovne sile.

M. P.

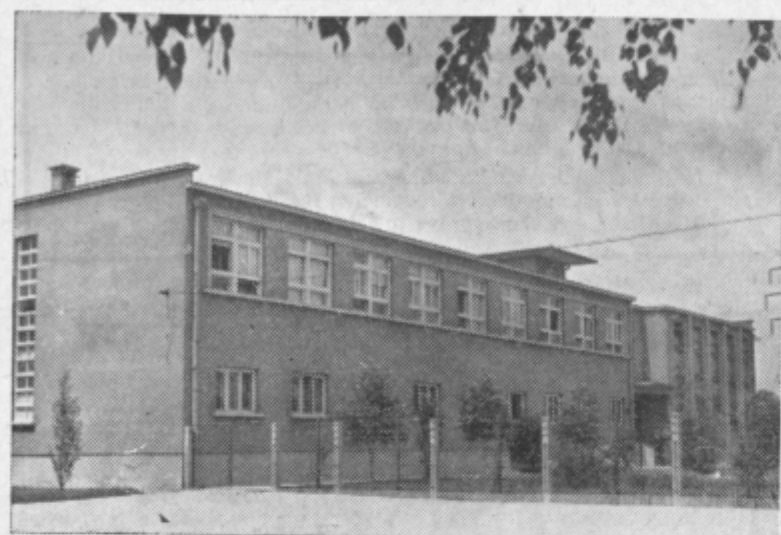
TIHO DELO, PISAN SVET...

Nekega deževnega dne, ko nisem vedel, kam bi se del, me je srečal prijatelj. »Pojdi z mano,« mi je dejal, »opravek imam v TOBU. Morda te bo zanimalo?«

Slišal sem že bil, da v tej tovarni izdelujejo nekakšne barve, a kaj več o tem tudi nisem vedel. Pa pogledajmo, sem si mislil in odšel s prijateljem skozi Gaberje v Cret, kamor sem nekoč pred leti hodil na stadion.

Dobro se še spominjam, kako sem se jezil, ko so nekdanji stadion ogradili in se je razvedelo, da bodo

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE ORGANSKIH BARVIL V CELJU JE POZABIL NA SLAVOSPEVE SAMEMU SEBI

Upravno poslopje Tovarne organskih barvil

tam gradili nekakšno tovarno. Kakor da bi jih ne imeli že dovolj! Kasneje me seveda ni kdo ve kaj zanimalo, kaj je na tistem prostoru nastalo. To pot sem bil pravzaprav prvič tam in zdaj morem reči, da mi ni prav nič več žal za nekdanjim igriščem. Narobe, žal mi je samo, da ni bilo na razpolago še več prostora.

Leta 1948 je tedanje Ministrstvo za kemično industrijo ustanovilo inštitut z namenom, da se iz njega razvije podjetje za anilinske barve. Inštitut je bil sprva v Ljubljani, kasneje pa so določili prostor za gradnjo podjetja v Celju, kjer so začeli graditi leta 1950. V Podgradu pri Ljubljani, kjer je bil nekakšen prazamek današnjega celjskega podjetja, so izdelovali samo črno žvepleno barvilo, ki je sicer še danes levji delež proizvodnje, a mimo tega izdelujejo danes vsega 132 proizvodov.

Gradnja ni bila enostavna. Tu ne mislimo na poslopja sama, temveč na stroje. »Imeli nismo nobene licence,« je pripovedoval direktor, tovariš inženir Janko Strukelj. »Stroje smo izdelali večidel doma. Nekaj so nam jih naredili Zagrebčani, nekaj Mariborčani, na moč nam je pomagala Ljudska tehnika TEP, prizadevno pa je bila povsod na mestu domača montažna skupina. Nekaj kotlov smo sicer dobili iz madžarskih reparacij, uvozili smo pa samo nekaj črpalk, sicer smo vse naredili doma. To je bilo deloma nujno zavoljo tega, ker barvna industrija po svetu ljubosumno čuva svoje patente, deloma pa smo morali skrbeti sami tudi zategadelj, ker nas bi vsak drugačen uvoz preveč stal.

Ko smo doživali prva poslopja,

se je začel seliti v Celje inštitut iz Ljubljane — polovica nekdanjega »Etola«. Danes je ves inštitut v Celju in se še vedno izpopolnjuje.

Leta 1951 je začel delovati prvi oddelek. Danes izdeluje TOB iz os-

devamo, da prenesemo v življenje vse, kar na naših sestankih odkrijemo, da je primerno za nas same in za vso našo družbo. Veš, ko človeka zgrabi delo, kar ne ve, kje bi nehal. In pri nas je veliko ljudi, ki sploh nikoli ne nehajo. Pravijo, da nekateri še sanjajo v barvah.

»Toda za sanjarjenje nimamo dosti časa,« je povzel besedo direktor. »Zares smo že precej dosegli, a še več je pred nami. Ukvarjamo se z velikimi načrti, ki jih bomo dosegli, če bomo iz dneva v dan dosegali in presegali naše naloge.

Letos smo v prvih petih mesecih še kar uspeli. Če vzamemo lanskolno proizvodnjo za indeks sto, je letošnji 154,5. Lani smo do konca maja izdelali 176,3 tone barv, letos pa v istem razdobju kar 272,3 tone. Če primerjamo še razmerje uvoženih koncentratov, lani 28,5 ton, letos 32,1 tona, moremo trditi, da se je tudi tu razmerje popravilo v našo korist. V prvih petih mesecih smo letos prodali skupaj 233.916 kg raznih barvil v vrednosti 473.687.000 dinarjev. Plan prodaje smo presegli za 37.852.000 dinarjev ali 0,9 odstotkov.

»Kako pa vaša barvila prodajate?«

»Večidel jih prodajamo na veliko. Eden izmed dobrih kupcev je »Aero«, ki naša barvila primerno dekoncentrira, pakira in prodaja na drobno. Tudi sami smo že začeli misliti na drobno prodajo in jo deloma že tudi uvedli. Doslej smo prodajali kilogramske in dvokilogramske doze. Dosedanje pakiranje ni bilo najbolj uspešno, zdaj pa smo uvedli novo — doze iz plastične mase. Za te smo prejeli tudi jugoslovanskega »Oskarja« na razstavi embalaže v Ljubljani. Prodaja na drobno pa zaenkrat ni naša glavna naloga.

»Kaj pa pravzaprav vse izdelujete pri vas?«

»Začeli smo z žvepljenimi barvili in ta še vedno zastopamo v večini. Izdelali smo že celo paleto, zdaj pa se trudimo, da bi izdelali palete tudi za vsa druga barvila, ki smo jih začeli proizvajati kasneje. To so direktna, kislila, polvolnena in kromova barvila. Če vas zanima, si morete ogledati naše barvne karte.

Okusne mape s pisanimi barvnimi vzorci, tekstilnimi in usnjenimi.

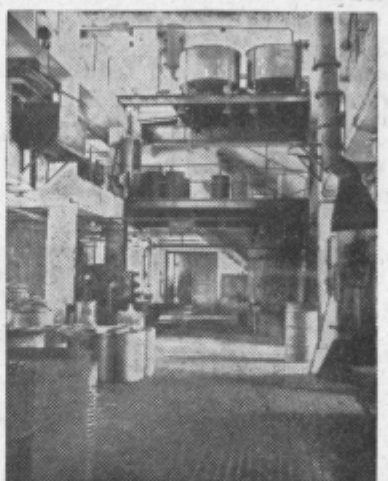
Oskar — priznanje za okusno in praktično embalažo

Pa tudi za papir so barve primerne. Barve vseh vrst, odtenki vseh barv. Neverjetno, kolikšna izbira, kakšne možnosti!

»Ne vidim, da bi vse te barve, katerih vzorce imate v vaših mapah, naša tekstilna pa tudi usnjarska industrija tudi uporabljali.«

»Res, vseh teh barv tudi ne izdelujemo, četudi imamo vse postopke pripravljene. Zal je morda naša tekstilna pa tudi usnjarska industrija še vse preveč standardizirana. Sami smo sklenili, da bomo v bližnji prihodnosti izdali še vzorčne mape modnih barv. Morda bomo s tem storili majhno revolucijo, toda te so vedno potrebne, kadar hočemo za korak naprej.«

»In kakšni so vaši lastni nameni za ta korak naprej?«

Oddelek za AZO-barvila

»Bilo bi preveč, če bi začel pripovedovati, kaj vse smo predvideli v našem načrtu proizvodnje do leta 1963. Vsekakor nameravamo prvenstveno rekonstruirati podjetje in ga tako prilagoditi za izdelavo vseh vrst barv in drugih polizdelkov. Hkrati z naraslo proizvodnjo bo potem na razpolago tudi večja količina vseh zaželenih barv in še kakšne posebnosti in novosti. Med kemičnimi polizdelki, ki so važni za prodajo, sta predvsem pentaklorofenolat in heksaklorbenzol, pa še drugi, ki so važni za kmetijstvo in farmacijo.

»Omenili ste novosti in posebnosti. Zame je sicer skoraj vse novo, kar sem že danes slišal in videl. Toda morda mi morete zaupati kakšno skrivnost, ki bi bila nova za vse druge?«

»Mislim, da bi bilo nekaj, kar bi zanimalo ljudi. Barve, ki smo jih večidel izdelovali doslej, so uporabljale in jih še uporabljajo naše tekstilna, usnjarska, papirna in živilska industrija. Tudi ljudje imamo radi, če si moremo okolje okusno opremiti z barvami, ki so nam po godu. Les je menda klasično sredstvo, ki se ga ne moremo nikjer izogniti. Po nekem naročilu smo začeli razmišljati, če ne bi kazalo, da bi izdelali vrsto barv za les. Uspelo nam je nekaj vzorcev.«

Odkrito povem, da sem samo strmel. Iz zavojčka sem jemal v svilen papir zavite vezane ploščice, obarvane v vseh predstavljenih barvah. Pa te barve! Osebnostno morem reči, da sem se v precejšnji meri naveličal ustaljenih odtenkov na našem pohištvu. Videl sem sicer po svetu že nekaj novosti, a nisem si mislil, da bomo tako kmalu dohitieli — morda celo prehiteli — svetovne novotarje. Lesne barve, ki so nam jih pokazali v Tovarni organskih barvil v Celju, so nekaj, česar se bo verjetno kmalu oklenila naša pohištvena industrija. To so barve vseh odtenkov in — kar je posebej važno — vlaga jih ne pokvari. Če nanje polijemo vodo ali drugo tekočino, jih moremo enostavno obrišati, pa so spet suhe in brez madežev. Tudi drgniti jih smemo, pa se ne obrabijo. Les je tako rekoč prepojen z njimi. Sam pri sebi sem sklenil, da bom uporabil te barve, ko bom naročil svoje pohištvo. In ko jih bodo videli drugi, bodo verjetno sklenili prav tako!

Mimo teh barv za les smo sklenili, da bomo začeli delati tudi barve za aluminij in plastične snovi. Aluminij in plastične snovi postajajo namreč vedno važnejši sestavni elementi stanovanjske in druge opreme, pa je treba misliti, da bodo v kratkem začeli izdelke tudi barvati. Zdaj nam je uspelo, da smo izdelali nekaj barv za aluminij, a vzorcev vam žal ne moremo pokazati. Tu pa so vzorci nekaterih plastičnih izdelkov, ki smo jih obarvali z našimi izdelki. Važno je predvsem, da so naše barve v teh snoveh lepo topljive. Zdaj moramo do seči samo še blišč, pa bo vse v redu.

Da, zares, vse bo v redu! Meni je kar poskakovalo srce, ko sem mislil, kako si bom mogel urediti stanovanje z opremo, ki bo barvana z izdelki celjske barvne industrije. Nič več ne bo pusto, nič več ne bo strahu, da se mi pohištvo pokvari. In to bo kmalu mogoče, morda že jutri, pojutrišnjem. Saj čas beži tako naglo, prizadevni delavci pa se trudijo, da bi ga celo prehiteli!

Sele zdaj mi je prišlo na misel, da morajo biti v podjetju tudi ljudje, ki vse to naredijo. »Koliko delavcev pa imate?« sem vprašal.

»Okoli dve sto nas je,« je dejal predsednik sindikalne organizacije, ki je bil že nekaj časa z nami. »Ljudje morajo delati precej in v razmerah, ki za zdravje niso preveč blagohotne — kemikalije so pač kemikalije in za človeški organizem niso vedno najbolj priporočljive. Naša sindikalna organizacija si zato prizadeva, da bi pogoje dela kar se da olajšala. Že tri leta imamo dom v Piranu, kamor pošiljamo vsako leto bolehe in bolj slabotne otroke naših delavcev v kolonijo. Seveda koristijo dom tudi delavci za letni odhiti, ki so ga krvavo potrebni.

Sicer pa je za delo v obratu poskrbljeno tudi drugače. Uvedli smo delitev toplega obroka, kar nam na trenutno dela še precejšnje preglavice, saj menze ne zmorejo primerne oskrbe, mimo tega pa so delavci do nabavljene hrane precej nezaupljivi. Zato smo se odločili, da bomo ustanovili lastno jedilnico, kar nam bo omogočilo zdravo prehrano in delavci bodo dobili nujno potrebno okrepčilo med delom.

Ze zdaj imamo v podjetju obratnega zdravnika in obratno ambulanto. Prostori sicer niso najbolj primerni, a hkrati z lastno jedilnico bomo zgradili tudi nove prostore za obratno ambulanto. Delavci morajo na redne preglede in za tiste, ki zbolijo, skrbimo po najboljših močeh. Obiskujemo jih na domu, jim prinašamo majhna darila in jih obveščamo o napredku v tovarni. Saj pri nas komajda mine dan, da se ne bi zgodilo kaj novega. In tovariši, ki so za dlje časa priklenjeni na posteljo, so vedno radovedni, kako dela njihova tovarna.

Ta skrb za podjetje, ki je v nas vseh globoko zakoreninjena, je tudi vodilo gibalno napredka in pogoj za uspehe. Vsi organi družbenega samoupravljanja delajo pošteno in zagrizeno, vsi od prvega do zadnjega se trudimo, da so naši uspehi iz dneva v dan večji.

Nov tarifni pravilnik, ki so nam ga pred kratkim potrdili, je sestavljen prav zaradi skupne skrbi zelo primerno. Nagrajevanje za delo je odvisno od enote proizvoda in zato moremo trditi, da je več ali manj ves osební dohodek variabilen.

V laboratoriju

rešiti, toda vsega naenkrat le ne moremo.

Resnično nemogoče je storiti vse naenkrat. Ko smo po razgovoru odšli skozi obrat, vodil nas je glavni inženir Odon Majerič, nam je tu in tam povedal, kaj vse bodo še zgradili, kaj prenovili ali obnovili, razlagal nam je proces dela, ki mi pa žal ni ostal v spominu. Kdo bi si tudi zapomnil številna imena, ki so jim tu tako domača kakor kruh, mleko, meso... Zame pa je bila prava zmeda, ko sem slišal o tobutininih, tobacidih, tobokromih, intermediatih, alfaaftilaminih, paranitranilinih, paraaminofenoli in tako dalje. Vsega res ni mogoče naenkrat! Človek mora dolgo delati in živeti z neko stvarjo, da mu postane domača. Ostala mi je samo še opomba... delamo na benzolskem obroču... možnih je tri sto tisoč spojin... Lepa številka!

Za zaključek pa smo šli še v laboratorije. Vodja oddelka nam je dejala, nikar ne omenjajte mojega imena. Ime ni važno, pač pa delo! Ustrežem ji, toda škoda je, da ne morem pisati kaj več o njenem delu. Podjetje ima mehanski, organski analitski, fizikalni, koloristični in konstruktivni laboratorij. V teh oddelkih je cela majhna tovarna z miniaturnim strojnim parkom. Vse je treba poprej preskusiti in se do kraja prepričati, preden se začne na veliko izdelovati. Tovarne pošiljajo vzorce: »Radi bi takšno barvilo!« Potem pa je treba dolgo poskušati, preden se zadene prava barva. »Včasih smo poskušali tudi štiriinajst dni, da smo našli pravi odtenek, zdaj se nam pa posreči včasih že v dveh, treh dneh.« Prijazna inženirka mi je kazala barvne odtenke. »Vidite, to so nemške barve, to tu pa naše. Tale češka modra barva je za drobec slabša od naše, tale...« Obupano sem jo pogledal. »Pa saj ni nobenih razločkov!«

»Pač,« se je nasmehnila. »So, precejšnji razločki so. Treba je, da se oko privadi, potem je že mogoče razločiti.«

Napenjal sem oči, a zame je ostala češka in naša modra precej časa čisto enaka barva. Sele potem se mi je zablskalo. »Ja, ja! Naša ima neki poseben sijaj!«

Da! Naša barva ima neki poseben sijaj. Ne moremo je zatajiti. Vrsta barv in njenih odtenkov mi pople-

Vrt z vodnjakom pred upravnim poslopljem

Mimo vseh običajnih organizacij in organov upravljanja pa je v podjetju zelo živahna še mladinska organizacija, planinsko in gasilsko društvo. Delamo in skrbimo za družbenost in družabnost — ustvarjamo kolektiv, ki čuti, da je v tovarni doma, ljudje radi prihajajo na delo in skrbijo, da je vse v redu opravljeno.

Ko sem prišel po precej blatni cesti mimo Cinkarne do vas, me je presenetil lepo urejen vrt. Kdo pa skrbi zanj?

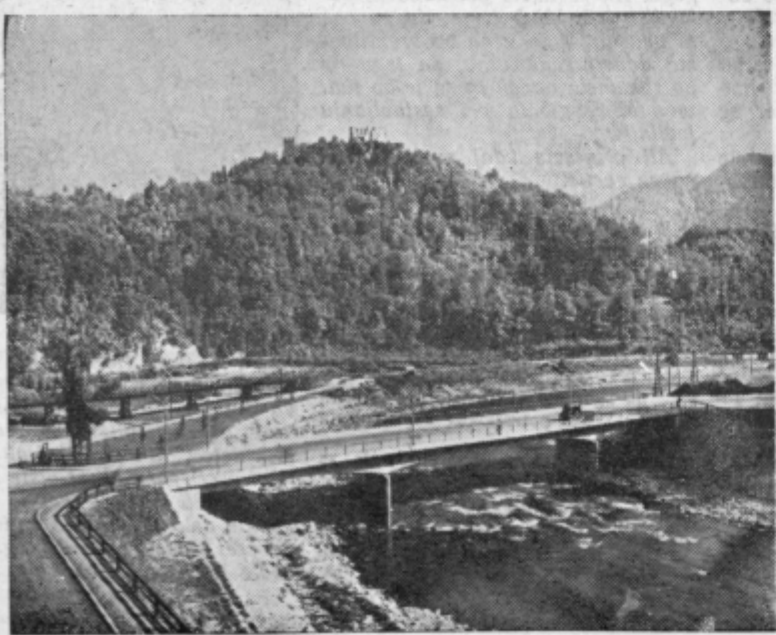
Vrt je konjiček našega šoferja. Ves prosti čas porabi v njem in na pomlad ali zgodnje poletje smo vsi v podjetju ponosni nanj, saj dokazuje, da je rast mogoča celo v najbolj industrijskem centru, kjer so tovarniški plini sicer sila uničevalni.

Zaradi ceste pa smo si tudi sami že precej belili glavo. Sklenili smo, da jo bomo v kratkem s prostovoljnimi delom asfaltirali. Seveda je še veliko stvari, ki jih bomo morali

suje pred očmi, ko se zamišljen vračam s prijateljem v mesto — po blatni cesti mimo Cinkarne. Cesta ni več blatna, dan ni več siv in deževen. Povsod se bleščijo barve in odtenki barv. »Mi delamo bolj po tistem...« mi zvenijo besede direktorja še vedno v ušesih. Tiho, tiho nastaja v Cretu barvna, nastajajo odtenki barv, ki bodo počasi spreminili vso našo sivino, mrčnost in umazanijo v svetle in prijetne občutke. Mislim predvsem na občutke, ki sežejo človeku do srca, kadar se zave prizadevnosti, ki jo vlagajo naši kolektivi za uspehe in napredek, občutki, ki okrepijo človeka v veri, da ni bilo vse zaman, temveč da je spet neke delovni kolektiv, ki ve, zakaj živi in dela in čigar delo rojeva iz dneva v dan lepše sadove — zanj in za vse nas.

(Ta prostor smo odstopili delovnemu kolektivu Tovarne organskih barvil v Celju.)

Tovarne organskih barvil

DELOVNI
KOLEKTIV

ČESTITA
DELOVNIM
LJUDEM
ZA DAN BORCA,
OBČINSKI PRAZNIK
IN DAN
VSTAJE
SLOVENSKEGA
LJUDSTVA

Z DELOVNIMI
USPEHI —
NAPREJ!

JADRANSKI BISER

Prišel je čas dopustov in potovanja. Načeti je treba prihranke, zraven bo treba še marsikaj kupiti, in končno, človek v dopustniških dneh ne gleda rad na vsak dinar. Od takih žrtev človek tudi nekaj pričakuje in ne hodi po svetu kot tele na pašo. Zeli čim več videti in tisto kar vidi, tudi dobro spoznati... Morda bo marsikoga pot popeljala na jug plavega Jadrana in če bo že tam, Dubrovnik gotovo ne bo obšel. Naj vam predstavim ta biser našega Jadrana:

Preden so Slovani in Obri pridli do Jadrana je bilo južneje od Dubrovnik cveče antično mesto Epidaurus, današnji Cavtat. Leta 614 so Slovani Epidaurus porušili. Premaganci so se razbežali in v današnjem gružkem zalivu osnovali novo naselbino — Ragusa. Čez hrib pa so se utaborili Slovani in okoli gozdiča (dubrava) zgradili naselje — Dubrovnik. V začetku je Dubrovnik pripadal Bizantu, nekaj časa Ogrski in vmes Mlečanom. V tem času se je v Dubrovniku razvilo plemstvo — vlastela, ki je razvilo močno pomorsko in kopensko trgovino. Po vsem Sredozemlju in v notranjost vse do Karpatov in Alp se je raztezalo dubrovniško trgovsko področje.

Ko so v začetku 15. stoletja osnovali samostojno republiko, je Dubrovnik še bolj vzcvetel. Zanimiva je bila njihova vladavina. Kneza so menjali vsak mesec in kdor je bil enkrat na vladi je mogel biti iz-

voljen šele čez štiri leta. Svoje vojske niso imeli. Vhode so čuvali menihi, beli in rjavi fratri, če pa je bila nujna, so plačevali najemnike. Toda dovolj so bili bogati, da so se vojnam in nevšečnostim izogibali z denarjem. Tako tudi Turki niso nikoli vkorakali v republiko. Popolnega miru pa Dubrovčani le niso imeli. Zdaj Benečani, zdaj Mlečani,

arhitekturo, zapustili so razgibano kulturno dediščino. Njihovi pomorci z otoka Koločepa so kmalu za Kolumbom prijadrali do ameriške obale.

Leta 1667 pa je Dubrovnik z okoličnega prizadejal strašen potres, pri čemer je bilo pobitih trideset prebivalcev. Od takrat in do prihoda Francozov je republika še životala, potlej pa je propadla in postala luka Avstroogrške do prve svetovne vojne.

Vsaj toliko naj bi vedel popotnik, ki ga bo pot zanesla na ponosno obzidje enega najlepših jadranskih biserov.

SERVISNA

Na kilometru X. je stavba na vitkih stebrih. Tu postrežejo žejni ljudi in motorjeve.

V brezoblično gmo to noči so se vrnila luči, a čez vlažna polja uhaja brnenje tovornjakov. Na cesti ni dežja; ni teme; ni neurja, dolge dni brez presledka, tako kot hočejo ljudje. Črna sled se je izvila s cestišča do rdečih trpkov.

»Koliko?« »Kar do konca ga napolni!«

Mož v modri obleki tipa zračnice. Sofer ravna zmečkane hlače preden vstopi v gostišče. Svetlobne reklame blišajo, da se zdi utripanje zvezd le skromno posnemanje. Mlečna sled zgodnjega jutra se plazi čez bližnji gozd. Vztrajna žaba še poje svojo raztrgano melodijo.

»Pivo pa hrenovko, če so sveže!«

Črno dekle krepkih oblik umiva kozarec. Od rdečih prstov kaplja voda. Rokave ima zavahane do lehti. Ne smehlja

Po uspehu Fidel Castra na Kubi je v srednji Ameriki marsikje zavrelo. Fidel Castro je imel v vrstah svojih uporniških čet razne ljudi iz drugih držav. Med temi je bil tudi Cesar Vega, ki je po zmagi na Kubi tajno odšel v Panamo in tam zbral okoli sebe nezadovoljneže. Po skrivnih kanalih so dobili tudi orožje, da bi zaneli oborožen upor. Toda tokrat se je vmešala ameriška policija. Zakaj? Panama je neuradna kolonija Združenih držav Amerike. Čez njeno ozemlje vodi važen gospodarski in strateški objekt, tam so ogromne plantaže, ki so last Američanov. Ni bilo torej vseeno, če pride do nemirov v deželi, ki povezuje Tihni in Atlantski ocean.

Zato se je zgodilo, da so ujeli ladjo s pritihoapljenim orožjem v trenutku, ko je pristala ob Panamski obali. V zadevo je bila vmešana tudi lepa plesalka Margot, ki je v Londonu vohunila za Fidel Castra. Njenega moža, ki je naposled moral

Cesar Vega (v sredini) z diplomati med »mirovnim« pogajanjem

se... Zlaga na pladenj velika in mala piva, črne kave... »Moj menjalnik se segreva.« Radio... Neka tuja postaja predvaja otočne bluese. Diši po benzinu in moškem potu. »Se eno črno. Ze dva dni se cijazim.« »Saj sem ti rekel, ne nalagaj rudo.«

Zarometi na ovinku kot s koso odrežejo temi širok lok.

»No, pa pojdim.«

Luči in zarja odtravajo črtno. Cisto je že razpršena. Le po kotanjah se še prižema k tlom. Po oblogi poljijo kapljice.

Megla je zabasala prehoda med hribi. A cesta rolni navkreber, drži v dolino. Z-zzz! Pojejo ravne lehe betona in asfalta. Kdo hoče zemljo? Kdo rabi benzin? Kdo kupi novo zračnico? Mož v modri obleki se sklanja. Kmalu pride izmena!

Avtomobili prihajajo in odhajajo, nekateri le prhnejo mimo. Piano Jože

POSTAJA

stopiti v pogajanja brez borbe, sodelavci tega neuspelega puča, kdo ve čemu? imenovali »Tito«. Tako se je panamska »revolucija« pred kratkim končala za zeleno mizo nekje v ameriški nevtralni coni. Cesar Vega, lastnik velikega nočnega zabavišča, je neslavno zgubil bitko z diplomati, čeravno sta ga ves čas čuvala dva stražarja...

SHAKESPEARE

IN DANASJNI PROMET!

- Kako? Se bo vrsta vlekla do rane jutra? (Macbeth)
- Od teh rogov (siren) lahko bi ponorel! (Vesele žene Windsorske)
- Oh, spusti ga mimo. (Kralj Lear)
- Ko sem dospel domov, sem bil na boljšem kraju. (Kakor hočete)

M O Ž

KI NI STROHNEL

Ko je bil še živ...

Neki kitajski budistični menih, ki je menil, da ne zasluži slovesa, kakršnega so mu izkazovali njegovi učenci, jih je poklical k sebi, ko je začutil, da se mu bliža smrt in jim dejal: »Po smrti me nikar ne zakopljite, temveč me zapečatite v žaro. Po treh letih jo odprite in če bo moje telo strohnelo, me pokopljite, sicer pa ga vlijte v zlato in postavite v tempelj.«

Pet let so učenci zbirali denar za zlato; zbrali so okoli sto šestdeset tisoč dinarjev. Odprli so žaro, v katero so pred petimi leti zapečatili svojega učitelja, ne da bi ga bili balzamirali. Telo se je sicer skrčilo, a strohnelo ni. Pozlatili so ga in postavili v tempelj in — že so začele prihajati trume romarjev, ki so nosili sveče, dragulje, zlatnike in druge darove, da bi se prikupili novemu svetniku.

...in ko so odprli grob

Ste tudi vi POMOČNIK TATOV?

Okrađeni se najpogosteje niti ne zaveda, da je zločincu sam najbolj pomagal. Ko boste prečitali naslednje vrstice, boste priznali, da ste tudi sami zelo površni in dajete priliko nepoštenjakom. Zapomnite si: — Prilika naredi tatul! —

● Ne puščajte vozil na cesti, z listkom za prijatelja kdaj se vrne-

te nazaj. Ne polagajte ključa pod predpraznik, na okensko polico, nad okvir podboja, v cvetlični grm pred vhomom itd. Ne obešajte perila če greste z doma in ne zračite stanovanja med tem ko greste na trg.

● Če greste zvečer z doma, pustite goriti vsaj eno luč v stanovanju. Če ste izgubili ključ kupite no-

vega s ključavnico vred. Ne verjemite raznim zastopnikom in potnikom, če se ne morejo izkazati, da so res to, za kar se izdajajo. Neznancu ne verjemite že zgolj zato ker je solidnega izgleda.

● Neznancu človeku ne pravite, da so sosedje z doma. Ne prevzemajte za sosedje, ki so na dopustu, raznih zavitev če jih morate plačati. Zabičajte raznašalki in mlekarici, da vam med dopustom ne postavljata časopisov in steklenic pred vrata. To je velik plakat za tatu, da ni nikogar doma.

● Če greste na potovanje in v nakupovanje imate več denarja, ni napak, če si ga razdelite v različne žepce. Pri nakupu ne polagajte torbice in denarnice na prodajno mizo ko tipate in preizkušate blago. Za vsak slučaj bodite v vlaku opreznosti na človeka, ki se vztrajno skriva za razgrnjenim časopisom.

● Pazite na tiste, ki vam pridejo ponujati različne reči po nizki ceni. Kdor na pošten način pride do poceni reči, jih obdrži ali proda prijatelju. Ne pa vam — neznancu! Če boste kupili, so to brezvredne reči ali pa ukradene.

● Vzemite si enkrat čas in se pogovorite z zakonskim drugom, kateri znanci, ki jih ne poznate, so vredni vašega zaupanja. Ne posojajte denarja »znancem« vašega moža ali žene. Navadite svojega zakonca, da vam napiše lastnoročno listek, če pošlje koga domov po potovalno torbo in perilo za na pot.

● Na potovanju ne puščajte lahkoverno prtljage v kupeju. Ne izstopajte na postajah, ne da bi prtljago zaupali zanesljivemu sopotniku. Če pa ste ženska ne verjemite prvemu, ki vam laska in se vam ponudi za varuho imovine.

● Predvsem pa si dobro zapomnite na kak način najhitreje pridete do miličniške postaje ali patrola, če bo to potrebno.

-c.-k.

MILO ALI S SILO

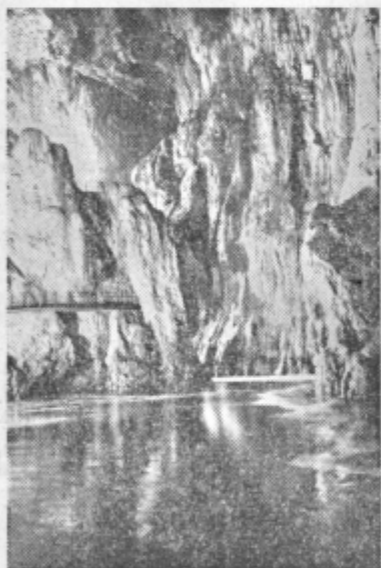
Gasilsko društvo v neki vasi je potrebovalo novo brizgalno, zato tudi denar. Zato je obvestilo vaščane:

— Če ne bomo dobili dovolj prostovoljnih prispevkov, bo naša godba na pihala prisiljena organizirati koncert.

In dobili so dovolj prispevkov...

Utrnila se je solza...

Popotni utrinki

Motiv iz Skocjanskih jam

Sprva sem bil v zadregi; nisem vedel, kako bi začel. Nič posebnega, nič izrednega se ni zgodilo na našem izletu v Istro... »Mrtvih« nismo imeli, niti zaljubljenec... In vendar je ostalo polno lepih vtisov in spominov, tako na ljudi, kot še posebej na nekatere kraje in znamenitosti, ki smo si jih ogledali. Tako je pač, kadar gredo na pot turistični delavci.

Svojevrstni užitek smo imeli na poti čez Crnivec. Čeprav hudo zavita, je cesta vendarle zelo lepa. Se lepša pa je okolica, pristna in svojem nastanku. Nihče je še ni omadeževal.

Zapustili smo gorski svet. Avtobus je drvel s čedalje večjo hitrostjo v dolino. Za nami je ostal Kamnik. Tudi v Ljubljani se nismo ustavili. Vodja potovanja tovariš Riko nam je šele v Postojni privoščil počitek.

Bilo je že pozno popoldne, ko smo z glavne ceste zavili na levo proti Matavunu, proti Skocjanu.

Prvič sem bil v tem predelu naše zemlje. Toda, ni mi bilo žal, da smo se ustavili in ogledali Skocjanske jame. Kakor sem v prejšnjih letih občudovali lepote Postojnske jame, tako sem zdaj sam ogledal in strm... Pred to naravno divjino, pred to posebnostjo našega Krasa ostane človek majhen, brez besed... Hodili smo iz ene jame v drugo, čez prepele in skozi goščavo, mimo besnečih voda in tihih jezer, se ustavljali ob vodnjaku in pili njegovo vodo, da bi dočakali sto let — nekdo je izpil kar dva kozarca, da bi ućakal starost dveh stoletij — občudovali starodavni bršljan, veliko zemeljsko piramido... Zdaj smo bili v jami, zdaj spet sredi gozda. Kadar smo zašli v temo, so posvetile karbidne svetilke naših spremeljencev in vodičev. Tudi ta svetloba je imela svojo mikavnost. Zato mi je bilo skoraj hudo, ko so domačini povedali, da bo že na začetku julija zasvetila v jami električna luč.

Ko smo se pripeljali v Piran, je nad mestom ležala trda tema. Tu nas je lepo sprejel upravnik počitniškega doma celjskega »Ingrada« tovariš Rudi. Lepemu sprejemu v zares lepem domu je sledila okusna večerja. Tudi vinu ni bilo kaj reči... Po izletu skozi ozke piranske ulice, smo si privoščili še nočno kopanje v morju. Nekateri so trdili, da je takrat voda narasla, toda jaz tega zares nisem videl...

Namesto toplega sonca nas je drugo jutro prebudila huda ploha. Več ali manj je nato deževalo ves dan. Zato tudi avtobusni izlet v

Savudrijo in Umag ni prinesel pravega užitka. Na tej poti smo si z največjim zanimanjem ogledali camping v Savudriji ter pospešeno gradnjo lepih stanovanjskih in drugih objektov v Umagu.

Opoldanski počitek v Piranu smo izkoristili za pisanje kartic in podobno. Tudi tokrat smeha ni manjkalo. Veliko pritenjenega muzanja in hihitanja je bilo takrat, ko je kartico, ki smo jo namenili na njegov naslov, podpisoval tovariš Rado. Lahko si mislite, kako je pogledal, ko jo je čez dan ali dva našel na svoji mizi med redno pošto. Da, smeha in dobre volje ni manjkalo nikoli. Za to sta še posebej skrbela Ivo in Emil.

Grad Socerb, pod njim Trst